

FÜR OFELIJA (Mitologija utapljanja)

Po motivih kratke zgodbe Raymonda Carverja, *Toliko vode tako blizu doma*.

VLOGE

Ona

Njena tašča

Njen mož

Drugi: prvi, drugi in tretji moški / policist, policistka / odvetnik / zdravnik / vodovodar / gost / prodajalka

Igralka, ki bo igrala njeno hči

POD ČRTO

- Besedilo je sestavljeno iz dramskih prizorov, slik, navodil, opomb, zvočnih posnetkov in komentarjev. Uporaba je seveda poljubna, priporočilo gre zgolj v smer, da se zaporedja prizorov nikoli ne izvaja po dejanskem časovnem zaporedju, kot bi bilo kronološko pravilno.

Enako velja tudi za glasbeni izbor, gre za priporočila, ne obvezo.

- Opombe, v kolikor se jih uporabi in glede na način, na katerega so izvedene, so mišljene kot material za vlogo Njene tašče.

- Imen v besedilu ni. Z razlogom. Lahko se jih pusti kot prazna mesta, lahko zapolni po izbiri. Pomembno je samo, da igralka, ki bo igrala njeno hči, na začetku operira z lastnim imenom.

PRVA SLIKA

Na oder pride Ona. Mrmra komad Remember me Diane Ross.

ZVOČNI POSNETEK

Igralka, ki bo igrala njeno hči, pritisne play. Slišimo posnetek. Na njem glas Nje in hčere.

- Mami, to zdaj snema.
- Ja?
- Ja. Mislim, da ja.
- Okej. S katero začneva?
- Kasandro.
- Seveda, katero pa. Okej. Torej, Kasandra je bila hčerka trojanskega kralja Priama in hčerka kraljice Hekube, sestra princev Hektorja in Parisa. Bila je izjemno lepa in pametna in vanjo se je na smrt zaljubil bog Apolon. V zameno za to, da lahko spi z njo, ji je podelil dar preroštva. Torej, imela je to sposobnost, da je videla vse, kar se bo zgodilo v prihodnosti. Ampak Kasandri Apolon nikakor ni bil všeč, zato je svoj dar uporabila za to, da je vsakič prerokovala, kje jo bo skušal ujet in se mu tako spretno izogibala. Ko je Apolon to dojel, se je razbesnel in za kazen njen dar spremenil v prekletstvo. Še vedno bo torej pravilno prerokovala, vso prihodnost človeštva bo videla jasno, ampak ji kot maščevanje, ker se mu je hotela izmakniti, absolutno nihče ne bo verjel. Tako je recimo Kasandra vsem povedala, da je trojanski konj past, ki bo uničil celo mesto, ampak je nihče ni poslušal. Na koncu, ko je bila Troja poražena, jo kot ljubico in sužnjo s seboj domov pelje mikenski kralj Agamemnon, kjer Kasandra napove svojo in njegovo smrt. Umori ju njegova žena Klitajmnestra.

PRVI PRIZOR

Zvonenje telefona.

NJEN MOŽ

Ne oglašaj se.

ONA

Mogoče kličejo iz vrtca.

NJEN MOŽ

Zakaj bi klicali iz vrtca?

ONA

No, zakaj bi klicali iz vrtca? Kakšno vprašanje je to?

NJEN MOŽ

Saj maš njihovo številko v imeniku, ane?

ONA

Mogoče kliče kakšna druga učiteljica. *(se javi.)* Halo?

Ja, to sem jaz. *(daljša pavza.)*

Ne, ne, ne bi hvala. *(prekine.)*

NJEN MOŽ

Sem ti rekel, da se ne oglašaj. Mogoče kličejo iz vrtca, ja gotovo, pizda. Pa kje so dobili tvojo številko? Kaj jim boš ti povedala?

ONA

Pojma nimam.

NJEN MOŽ

Da jim ne bi kaj govorila. Resno. Vem, da boš probala bit prijazna, ampak to bodo izkoristili, a slišiš?

ONA

A res misliš, da bi šla govorit z novinarji?

NJEN MOŽ

Nič nisem naredil narobe, jebemti, nič. Našli smo jo, dobesedno samo našli smo jo. Lahko bi se delali, da je ne vidimo in šli drugam, pa smo poklicali policijo. Vse smo naredili prav. Pizda materina. Kaj je? A me lahko pogledaš? Nič nisem naredil!

ONA

Okej.

NJEN MOŽ

Kaj "okej"? Kaj hočeš reč s tem?

ONA

Da boš ti že vedel.

NJEN MOŽ

Ja, bom! Še ti mi boš težila, kot da nimam vseh ostalih, ki se ne znajo brigat zase, poln kurac.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moje ime je [REDACTED] in v besedilu je moja vloga označena kot "igralka, ki bo igrala njeno hči". Tudi znotraj prizorov se, razen v enem, nikoli ne pojavim kot dramski lik, vedno v vlogi didaskalijske, ki uporablja premi govor. Nikoli ni do konca razčiščeno zakaj.

To je predstava o njenih starših, staršev dekleta, ki ga igram, zavoljo jasnosti torej, v tem primeru: predstava o mojih starših, o zakonu in odnosu mojih staršev.

V navedbi vlog, je moja mama zapisana kot Ona, jasno je, da je protagonistka, ostali smo imenovani v relacijah do nje: tu je potem vloga Njenega moža, torej moj oče in še Njena tašča, gre za mojo babico.

Ta drama je inspirirana s kratko zgodbo Raymonda Carverja, ameriškega avtorja, z naslovom *Toliko vode tako blizu doma*. Oziroma v originalu: *So Much Water So Close To Home*. Tudi v njej gre za zgodbo o zakonu. To besedilo je pogled hčere, torej moj pogled, na zakon mojih staršev.

Prva scena v kronologiji njune zgodovine je izrazito preprosta. Začne se kot vsaka velika romantična zgodba. Moški in ženska v zgodnjih dvajsetih sta se po nesreči znašla v istem prostoru, neko poletno soboto zvečer. Med njunima prihodoma mine približno 40 minut, sedita za mizama, ki sta približno sedem metrov narazen. Sta precej let mlajša od igralca in igralka na odru, ampak, da se izognemo slabi maski ali dvojnemu kastingu, si je treba te mlajše različice pač predstavljati. Prideta v drugačni družbi, sedita za popolnoma drugim omizjem, pijeta čisto drugo pijačo. Ne srečata se niti, ko za šankom naročita novo, niti ko gresta na stranišče. Seveda pa tudi zanju velja kot za vsako romantično zgodbo - srečala se bosta točno v trenutku, ko se bosta morala. Povezal ju bo preprost duet med Diano Ross in The Temptations. Kaj točno se je zgodilo, na tej točki še ni zares pomembno. Bolj ključno je, kako se je večer zaključil.

Moški in ženska stojita vsak na svoji strani odra, se smejeta, se gledata. Glasba neverjetno naglas. I'm Gonna Make You Love Me, Diana Ross in The Temptations. V nekem trenutku si tečeta nasproti, si skočita v objem in se začneta nekontrolirano poljubljati.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ob tem pa si je potrebno zapomniti eno: to seveda ni romantična zgodba.

NAVODILO

“Pokrči noge, nastavi stopala, velik krog in stop, ena, dve, pokrči kolena, nastavi stopala, velik krog in stop, ena, dve. Kot da rišeš očala, ena, dve. Še enkrat: pokrči noge, nastavi stopala, velik krog, tako ja. Gremo, stop, ena, dve, pokrči kolena, nastavi stopala, še enkrat, velik krog in stop, ena, dve.”

DRUGI PRIZOR

Telefon zvoni. Telefon zvoni. Telefon zvoni. Oglasi se dežurna policajka na policijski postaji.

POLICISTKA

Policajska postaja, prosim.

Gospod, kar lepo počasi, pojdiva od začetka. Kakšno smrt, kaj se je zgodilo?

Dobro, gospod. Našli ste torej truplo?

Razumem. Super. Mi poveste prosim s kom govorim?

Gospod [REDACTED]. Super. Poznate te ljudi, katerih imena ste zdaj našteli?

Odlično. Našli ste torej truplo?

Kje ste ga našli, gospod?

Prav, ste vi še vedno tam?

Dobro. Poglejte, poslali bomo naše ljudi na terenu proti vam, mi poveste kje točno se nahajate?

Prav, avto je na poti, lepo bi vas prosila, da počakate tam.

Gospod, ali veste, kdo je truplo?

Gre za žensko torej?

Ste prepričani, da je mrtva?

Gola je?

Ali ste videli kakšne znake poškodb na telesu, morda orožje v bližini?

Kdo vam je rekel?

Prav, gospod. Kdaj točno ste našli truplo?

Aha, kličete pa danes?

Dobro, lepo bi vas prosila, če ostanete z mano na vezi, dokler policija ne prispe.

No, pa vendar. Mi lahko prosim poveste vaše podatke? Torej datum rojstva, kraj bivanja.

Brez skrbi gospod, samo za standarden postopek gre.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Časovno zaporedje te predstave nima neke jasne logike, zato je pomembno samo eno: ključna točka v predstavi je smrt, neka smrt, ki zaznamuje celotno dogajanje. Kot v življenju: dogajanje se deli na pred in po. Tako je tudi v tem tekstu. Na to smrt se bom tekom predstave referirala kot na dogodek. Torej pred in po dogodku. Vse ostalo je stvar interpretacije in intuicije. Preprosto vaše odločitve. Na koncu bo vse skoraj popolnoma jasno, to obljubim.

OPOMBA

“Nihče ne stopi dvakrat v isto reko, ker to ni več ista reka, pa tudi sam ni več isti človek.”

- Heraklit

TRETJI PRIZOR

Trije moški. Eden od njih, Njen mož, se je ravno umaknil. Prišli so na ribarjenje. Vse tako, kot mora biti: pesek, grmičevje, trstike, komarji. Mrači se, daleč od doma so.

TRETJI MOŠKI

Kam je šel?

PRVI MOŠKI

Scat, se mi zdi.

DRUGI MOŠKI

Najlažje je pa it scat, ko je treba delat.

TRETJI MOŠKI

A v reko?

PRVI MOŠKI

Ne vem. Najbrž, ja.

DRUGI MOŠKI

V grmovje pa ni mogel?

TRETJI MOŠKI

A tukaj napnem?

PRVI MOŠKI

Ja, pomojem. Na drevo priveži zgornjo plahto, če bo slučajno neurje.

DRUGI MOŠKI

Pizda.

TRETJI MOŠKI

Kaj?

DRUGI MOŠKI

Ma, pozabil sem čike.

PRVI MOŠKI

Imam jaz. Na.

DRUGI MOŠKI

Imaš vžigalnik?

PRVI MOŠKI

Kaj?

DRUGI MOŠKI

Če maš vžigalnik?

PRVI MOŠKI

Ne vem, šibice mogoče nekje.

DRUGI MOŠKI

A imaš ti vžigalnik?

TRETJI MOŠKI

Ne vem, mogoče nekje na dnu ruzaka. Počakaj zdaj.

DRUGI MOŠKI

Daj, a greš pogledat za vžigalnik, prosim.

TRETJI MOŠKI

A lahko potem prižgeš čik, ko postavimo, no...

PRVI MOŠKI

Jaz grem po veje.

TRETJI MOŠKI

Čakaj, tu je oglje.

DRUGI MOŠKI

Ne veje, ne oglje nam čisto nič ne koristijo, če nimamo vžigalnika.

TRETJI MOŠKI

█ ga ima gotovo.

PRVI MOŠKI

█ je šel očitno plavat.

DRUGI MOŠKI

Ali pa srat.

TRETJI MOŠKI

Daj, a primeš prosim?

DRUGI MOŠKI

Kaj pa, če vsi skadimo enega v miru in potem postavimo vse? Eno pivo, en čik, saj smo se nahodili.

TRETJI MOŠKI

Noč bo vsak čas.

DRUGI MOŠKI

Pa dobro, saj mam baterije.

Njen mož pride nazaj. Ni čisto pri sebi.

TRETJI MOŠKI

A si zrihtal? Smo se že ustrašili, da si šel plavat.

DRUGI MOŠKI

Daj, a maš vžigalnik?

NJEN MOŽ (*potipa po žepu.*)

Aha. Na.

PRVI MOŠKI

Hvala bogu.

NJEN MOŽ

Daj, pridte sem.

DRUGI MOŠKI

Ravno smo se zmenili, da enega skadimo, a nismo? Usedi se.

NJEN MOŽ

Daj, samo pridite sem.

PRVI MOŠKI

Kam?

NJEN MOŽ

Do vode. Nekaj... Dej pridte.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moja mama je hotela biti pisateljica. Doštudirala je književnost. Kot študentka je začela delat na bazenu. Službe na svojem področju ni dobila. Počasi so tečaji plavanja iz nekajkrat na mesec prerasli v nekajkrat na teden in potem na vsak dan. Začela je manj brat in nehala je pisat. Ena izmed reči, ki jih je ohranila še iz časa študija, je obsesivna potreba po strukturiranju življenja v sezname. Zato vsem štirim protagonistom tega besedila pripadajo sezname, ki imajo zanje nek pomen znotraj besedila.

Moja mama ima dva. Prvi je naslovljen: "ključno - letošnje leto" s štirimi točkami; drugi pa "???" s prav tako štirimi točkami.

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku njen glas. Ona, ki pripoveduje hčeri.

- Had, bog podzemlja, je postal obseden z Perzefono, hčerko Demetre, boginje rodovitnosti in zemlje. Iz strahu, da bi ga zavrnila, se odloči, da jo ugrabi ter na silo odpelje v podezemlje. Tam jo prisilil, da postane njegova kraljica. Demetra ob hčerinem izginotju zapade v obup, in, ker je kot boginja rodovitnosti v svoji žalosti popolnoma zanemarila zemljo, so ljudje začeli umirati od lakote. Ne glede na vsa moledovanja, se je Demetra pogreznila v svojo žalost. Da ne bi človeštvo izumrlo, se je Zevs s Hadesom dogovoril, da lahko Perzefona pol leta preživi s svojo materjo na površju zemlje, drugo polovico leta pa mora ostati v podzemlju kot kraljica mrtvih. Tako šest mesecev Demetra žaluje za svojo hčerjo in takrat zima pokrije zemljo, ki postane nerodovitna, druga polovica leta, ko se Perzefona vrne domov, pa prinese nazaj življenje, pridelek in obilje. Mit pravi, da je Had zahteval od Perzefone, ko se je prvič vračala na zemljo, da poje nekaj pešk granatnega jabolka. Te imajo po legendi moč, da jo za večno zvežejo s podzemljem, ki mu nikoli več ne bo mogla pobegniti in se bo prisiljena vsake pol leta vrniti nazaj k njemu.

ČETRТИ PRIZOR

Zvonenje telefona. Štirje moški stojijo, ob avtu, nervozni so in kadijo. Vsi gledajo Njenega moža, ki ima telefon naslonjen ob uho in čaka, da se kdo na drugi strani javi.

NJEN MOŽ

Ja, ja. Zdravo. Mislim, dober dan... Ja. Rad bi prijavil, mislim, prijavili, mi, radi bi prijavili smrt. Am, kako naj to opišem? Našli smo... Pač mrtvega človeka.

Truplo. Ja, našli smo truplo in vas zato kličemo.

Jaz sem [REDACTED], tukaj so še [REDACTED], [REDACTED] in [REDACTED].

Ja. Prijatelji smo. Skupaj smo na dopustu.

Ja.

V reki [REDACTED], torej zataknjeno v vejevje, tukaj približno dve uri hoje od [REDACTED], kjer je ribolovska točka, no, ne vem če je, mislim, da je, tu vsako leto lovimo, skratka od vasi po poti do reke in potem naprej, samo naravnost še kakšno uro, ne vem, ne znam opisat bolje.

Ne, tam ni signala, zdaj smo v tej najbližji vasi, kjer smo parkirali, tu je signal in zato kličemo.

Ja, tu je bar [REDACTED] tukaj zdaj čakamo.

(drugim moškim) Pravi, da moramo počakat policijo tu... Ja, prav ja.

Kaj? Ne, kako naj to vemo, samo tam je ležala pač.

Ja, ženska je.

Naga leži nepremično z glavo v vodi. Težko bo kaj drugega.

Ja.

Ne, nič. Aja, neke modrice ma na roki. No, to nism jaz videl, to so mi rekli.

██████ mi je rekel. (*pogleda drugega moškega, ki se začne razburjat.*) Ja, kaj, če je vprašala?

Ja, predvčerajšnjim. Ne, včeraj. Ja, včeraj smo jo videli, ko smo šli prvič lovit ribe. Torej prišli smo predvčerajšnjim in postavili kamp in šli spat in dopoldan, ko smo šli lovit, smo jo videli.

Ja, na nevihto se je pripravljalo, pot je zoprna, si nismo upali.

Aha ja, baterija mi bo crknila, nisem polnil telefona že tri dni.

Ja, ja. Zakaj pa to rabite? Mislim, saj bomo počakali tukaj. Nič nismo naredili narobe, takoj vas kličemo.

OPOMBA

“Toliko vode tako blizu doma, zakaj je moral kilometre daleč na ribolov?”

R. Carver

DRUGA SLIKA

Zelo naglas slišimo God Only Knows, Beach Boys. Ona in njen mož na zabavi, plešeta, se smejeta, se včasih poljubita. Dobro jima je, srečna sta.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moja babica je očetova mama. V tem tekstu si deliva tri scene. Vse spadajo v prihodnost, torej nekaj preteklega časa po dogodku. Babica je edina, ki seznama v času trajanja drame nima. Začne ga namreč pisati šele po dogodku in ga piše do svoje smrti.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: To bom imela.

NJENA TAŠČA

To je pižama.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Vem.

NJENA TAŠČA

Ne moreš imet pižame.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Zakaj ne?

NJENA TAŠČA

Pižama je za spat, saj veš to. Nekaj drugega morava obleč za ven.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: To.

NJENA TAŠČA

Ne.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Zakaj?

NJENA TAŠČA

Ker je to tudi pižama in ker v pižami ne moreš hodit okrog čez dan.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Zakaj ne?

NJENA TAŠČA

Ker je narejena za spanje. Ne moreš je nosit zunaj. Pa še zeblo te bo. Kaj pa ta majica?

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Ta? To imaš rada.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Prav, karkoli drugega. Dobesedno karkoli drugega, samo daj to pižamo dol.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: To.

NJENA TAŠČA

Nehaj me zezat, prosim te.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Zakaj ne?

NJENA TAŠČA

To so kopalke.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: A je pižama?

NJENA TAŠČA

Ne.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: No. Rekla si karkoli drugega. To.

OPOMBA

“Črna kronika, ■■■. ■■■. ■■■■■■■■

Žensko truplo v reki ■■■■■■■■

Policisti so bili v ponedeljek popoldan obveščeni, da so na območju ■■■■■■■■, na obrežju reke ■■■■■■■■ našli žensko truplo. Dogodek naj bi prijavili ribiči, ki so se opravili na letni izlet.

Ogled kraja kaznivega dejanja je opravila ogledna skupina Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave ■■■■■■■■, v sodelovanju s policisti Policijske postaje ■■■■■■■■■■■■■■■■. Ogleda sta se udeležili tudi preiskovalna sodnica in okrožna državna tožilka. Preiskovalna sodnica je odredila sodno obdukcijo, so navedli na PU-ju ■■■■■■■■

V izjavi za javnost je bilo potrjeno, da je smrt posledica kaznivega ravnanja, ob tem pa dodajajo, da zbiranje obvestil, pregled posnetkov nadzornih kamer, pregled telekomunikacijskih naprav, preiskava kraja kaznivega dejanja in preostale dejavnosti še intenzivno potekajo. O vsakem napredku raziskave bo javnost obveščena”

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moja druga babica, mamina mama, je umrla pred dvema leti. Moja mama, ki ni ničesar napisala že deset let, v treh tednih ob večerih napiše novelo o odnosu s svojo mamo, ki ji jo prijavi na radijski natečaj. Izmed osemsto zgodb je ena od petih izbranih, katerih odlomek preberejo v večerni oddaji, enkrat pozimi. Izbrane odlomke hkrati informativno pošljejo v vse državne knjižne založbe in ena izmed njih še isti dan kontaktira mamo. Ponudijo ji dogovor, novelo izdajo v knjižni obliki. Dobi nagrado prvenca knjižnega sejma in nominacijo za najboljšo literarno delo leta, hkrati pa podpiše dogovor za dve literarni deli v naslednjih dveh letih. Oče je največji podpornik njenega dela.

PETI PRIZOR

Po zajtrku. Mož in žena skupaj za mizo.

NJEN MOŽ

Mrtva je bila, pa kaj bi rada od mene?

ONA

Pa saj to je to, mrtva je bila. Morali bi ji pomagati.

NJEN MOŽ

Pa kaj govoriš, kako naj pomagam truplu?

ONA

Da pokličeš ljudi, ki bodo poskrbeli zanjo!

NJEN MOŽ

Pa a si ti zmešana? Mrtva je bila. M R T V A. Kako boš poskrbel zanjo?

ONA

In kaj bi ti? Če bi nekdo našel Tvoje truplo, zataknjeno med veje, v ledeni vodi? A ne bi hotel, da delajo s tabo spoštljivo? Da čim prej tvoja družina izve, da te prepoznajo, da te posušijo in ugotovijo, zakaj si umrl? Da te pokopljejo?

NJEN MOŽ

Moja družina? Hočeš reč ti?

ONA

Ja, jaz ja. A ne bi hotel, da čim prej zvem, kaj se ti je zgodilo?

NJEN MOŽ

Pa kaj naj bi? Dve uri hoje je od avta, mrak se je delal, signala ni bilo. Skupaj smo se dogovorili, da malo počakamo.

ONA

Vi ste počakali dva dni! Tam zraven ste lovili ribe.

NJEN MOŽ

Skupaj smo se zmenili, a razumeš! Celo leto čakamo na teh par dni. Saj smo se vrnili tri dni prej.

ONA

Pa a se ti slišiš? Res, čestitke. Upam, da ste ponosni nase. Ne bo vam eno trupelce pokvarilo moškega dopusta. Ane? Saj garate!

NJEN MOŽ

Nima smisla, res. Niti probala me nisi razumet. Samo bolščiš vame -

ONA

Bolščim?

NJEN MOŽ

Ja, bolščiš in pizdiš. Namesto, da bi zaščitila svojo družino. Še posebaj ob vsem, kar se dogaja!

ONA

Kaj se pa dogaja?

NJEN MOŽ

Ma to vse med nama, to celo zadnje leto, namesto, da bi zdaj potegnila z mano, da bi bila ekipa, ne, ti pičiš proti meni, kot da sem karkoli naredil narobe.

ONA

Kaj če bi bila jaz?

NJEN MOŽ

Kaj?

ONA

Če bi jaz ležala v tisti vodi, naga, in bi neki moški zraven mojega telesa lovili ribe?

NJEN MOŽ

Pa daj nehaj, prosim te.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moj oče je bil relativno uspešen dizajner, v nekem trenutku je delal za vse večje naročnike firme, kjer je bil zaposlen. Predvsem je bil šarmanten, ljudje so ga imeli radi in radi so delali z njim. Dejansko je celotna firma slonela na njegovih strankah. Ko mu niso hoteli dvigniti plače, je ustanovil svoje podjetje in stranke odpeljal s sabo. Dobro mu je šlo. Dober denar, nekaj kreative. In mislim, da je dejansko užival v svoji službi. Pomemben je bil.

Očetov seznam v tem besedilu je izrazito konkreten:

Šotor

Spalna vreča

Karte tarok

Posoda hrana

Baterija 2x

Konzerva grah, koruza, paradižnik mezga

Kuskus, pašta, krompir

Tablice energijske

Paštafižol/Pasulj (konz.)

Voda flaša

Viski, pivo (bencinska)

Ribiška palica + trnki/laks dodaten + pribor za postavitve

Zložljiv stol

Hlače ribiške, palerina

Tranzistor (?)

Hlad. skrinja

Vrv

Plastične vrečke

WC papir/robčki

NAVODILO

“Iztegni roke, pa jih pustiš pri miru, gremo iztegni roke, pusti ja, tako. Pokrči kolena, pete k riti. Roke pri miru. Nastavi stopala, delamo krampe. K riti pete potegni. Poslušaj, obrni stopala kot račke ali pingvini. Kar nastavi. Obrni ja. Počakaj v tej poziciji dve sekundi, zdaj pa noge skupaj, ena, dve. Tako, super, kar iztegnjene roke, kje imaš stopala. Pokrči, pokrči, do riti pa nastaviš.”

ŠESTI PRIZOR

Moški zleze v posteljo k ženski. Objame jo. Pozno ponoči je. Ona se predrami in ustraši.

NJEN MOŽ

Jaz sem, vse okej.

ONA

Zakaj si že doma? A nisi rekel, da boste do srede?

NJEN MOŽ

Dosti smo meli. Slabo vreme je bilo. Dišiš.

ONA

Ti pa ne.

NJEN MOŽ

Kako sta vidve?

ONA

Okej. Koliko je ura?

NJEN MOŽ

Ne vem, okrog štirih.

ONA

Zakaj si že doma?

NJEN MOŽ

Sem ti že povedal.

ONA

Ampak zaradi slabega vremena še nikoli niste prej prišli.

NJEN MOŽ

Ti jutri razložim, malo je komplicirano.

ONA

A ste vsi vredu?

NJEN MOŽ

Ja, ja, brez skrbi

ONA

Okej. Grem v dnevno.

NJEN MOŽ

Ne, ostani tukaj. Samo danes.

ONA

Ne vem, če je to pametno.

NJEN MOŽ

Prosim.

ONA

Okej. Lahko noč

NJEN MOŽ

Lahko noč.

OPOMBA

Igralka Natalie Wood, najbolj znana po filmu *Upornik brez razloga*, kjer je igrala veliko ljubezen Jamesa Deana, je mnogokrat javno govorila o svojem strah pred vodo. Filme, ki bi od nje zahtevali plavanje ali potapljanje, je zavračala. Družinski člani v njeni biografiji govorijo o njenih slutnjah, da bo voda tista, ki jo bo pokončala. Natalie Wood umre 19. novembra leta 1981, ko v nepojasnjenih okoliščinah sredi noči pade iz ladje, na kateri je bila z možem in prijateljem, in utone.

KOMENTAR

Moja babi je zmeraj govorila, da je tisto, česar se najbolj bojiš, pravzaprav tvoja usoda. In govorila je tudi, da če ne bil pripravljen na spremembo, se možnost za spremembo sploh ne bi pojavila. Enkrat po dogodku, še vedno kot otrok, sedim na tleh svoje sobe.

NJENA TAŠČA

A si lačna?

Igralka, ki bo igrala njeno hči odkima.

NJENA TAŠČA

A prideš v dnevno sobo?

Igralka, ki bo igrala njeno hči odkima.

NJENA TAŠČA

Vsi so šli. Lahko kakšen film pogledava.

Igralka, ki bo igrala njeno hči odkima.

NJENA TAŠČA

Ta obleka je res lepa.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ja, mami mi jo je kupila.

NJENA TAŠČA

Paše ti.

Igralka, ki bo igrala njeno hči pokima.

NJENA TAŠČA

Na, malo torte sem ti vseeno prinesla.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Daj no.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Prosim, čisto malo. Res je dobra.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne bom.

NJENA TAŠČA

Nič nisi jedla.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Nisem lačna.

NJENA TAŠČA

A ti jo pustim tukaj?

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Za potem, mogoče.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Daj no -

Igralka, ki bo igrala njeno hči jo prekine: Ne bom te neumne torte, sadje ima not.

NJENA TAŠČA

Kaj?

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne jem sadnih tort. Ogabno mi je to kuhano zdrizasto sadje v sladica.

NJENA TAŠČA

Oprosti, nisem vedela.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Sej vem, da nisi vedela. A lahko zdaj greš prosim?

NJENA TAŠČA

Ja. oprosti. A boš kej drugega jedla?

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Ne.

OPOMBA

“Tvoje školjčne postelje se spomnim.

Oče, ta gost zrak je ubijajoč.

Jaz bi dihala vodo.”

- S. Plath

OPOMBA

© Maša Pelko. Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Oče je bil največji podpornik maminega pisanja. Od vedno. A hkrati je po kronologiji dogodkov jasno, da se od tiste točke, ko mama dejansko nekaj napiše, nekaj izda in dobi neko potrditev, stvari začnejo spreminjati.

Prvi dogodek na maminem seznamu “*ključno*” je označen pod besedo “*nagrada*”, zapiše ga po tem, ko se vrne iz podelitve nagrad najbolj perspektivnih dizajnerskih firm.

ONA

Žal mi je.

NJEN MOŽ

Prosim?

ONA

Žal mi je.

NJEN MOŽ

Za?

ONA

Za to situacijo. Bedno je. Zate.

NJEN MOŽ

Ni treba, da ti je žal zame.

ONA

Pa saj veš, kaj mislim.

NJEN MOŽ

Mhm. Ampak ni potrebe, da se tako postavljaš nad mano.

ONA

Ne, saj se ne. Res ne.

NJEN MOŽ

Prav.

ONA

Oprosti, če je izpadlo... Čeprav... Oprosti, v resnici ne vem, kaj je problem, zakaj si zdaj jezen name?

NJEN MOŽ

Nisem jezen.

ONA

Ne, si samo pasivno agresiven?

NJEN MOŽ

Ne rabim zdajle še tega.

ONA

A se lahko samo pogovoriva? Res nisem hotela nič -

NJEN MOŽ

Jaz mislim, da si ti uživala.

ONA

Prosim?

NJEN MOŽ

Uživala si v tem, da si bila v centru pozornosti.

ONA

Oprosti, kaj ti govoriš? Bila sva na podelitvi nagrade, za katero si bil ti nominiran?

NJEN MOŽ

Ja, ampak koga to briga, ti si zdaj zvezda, ti dejansko maš nagrado.

ONA

Nagrado mestnega knjižnega sejma, ljubi. Ni to Nobelova. Pa tudi... Sploh ne vem, zakaj moram to kakorkoli utemeljevati. O čem govoriva midva?

NJEN MOŽ

Realno, tudi če me danes ne bi bilo tam.

ONA

Sploh ne vem, kaj ti je, res. A to je nek ego problem? Res mi je žal, da ti danes ni ratovalo, samo to nima nobene veze z mano.

NJEN MOŽ

Seveda ima. Poglej, totalno sem ponosen nate -

ONA

A res?

NJEN MOŽ

Ja seveda, ampak a misliš, da me ne vidijo vsi naenkrat vsu samo kot moškega iz tvoje knjige -

ONA

Kaj? V enem poglavju se pojaviš, pa še to brez imena, kot neznan otrok. Kdo to poveže?

NJEN MOŽ

Vsi! Ravno dovolj si napisala, da so ljudje začeli govorit o tem.

ONA

Ljubi, ljudem je vseen. Nihče ne govori o tebi.

NJEN MOŽ

Uf, hvala ti.

ONA

Kaj? Ne razumem.

NJEN MOŽ

Noben ne govori o meni. Kul. A o tebi pa govorijo?

ONA

Oprosti, ampak te debate ne bi mela, če bi danes ti dobil nagrado.

NJEN MOŽ

Jebi se.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Tisto noč ni spal doma. Naslednji dan sta se pogovorila. In opravičila. Ampak ta pogovor je nekje ostal.

OPOMBA

“Obstaja ena stopnja občutka fejla, neuspeha, ki ubija.

Obup je kot poplava.

Lahko se pretvarja, da je Julianne Moore v *Urah do večnosti*.

Kirsten Dunst v *Melanholiji*.

Naj lije, pička mu materina!

Nikoli ne bo imel budžeta, da nekaj takega postavi na oder, posname.”

-D. Pešut

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku njen glas. Ona, ki pripoveduje hčeri.

- Orfej je bil eden najboljši antičnih glasbenikov, nesmrtno zaljubljen v svojo ženo Evridiko. Nekoč pa je Evridiko ugriznila kača in Orfej njene smrti ni mogel preboleti, zato se je podal na nemogočo pot v podzemlje, da jo pripelje nazaj. Kljub temu, da ga Evridika po nekaterih mitih prosi, naj tega ne počne, on ne obupa, in na koncu s svojo glasbo prepriča Hada in Perzefono, kralja in kraljico podzemlja, da jo spustita. Obljubita mu vrnitev Evridike med žive, pod pogojem, da se, dokler ne dosežeta površja zemlje, ne obrača nazaj in zgolj zaupa, da hodi za njim. Čeprav ga Evridika moleduje, naj verjame, Orfeja premami dvom in zgrabi ga negotovost, zato se, tik preden se vrnete domov, obrne. Evridika, ki je stala tam, izgine in se vrne v podzemlje. Tam ostane za zmeraj, Orfej pa nikoli ne neha objokovati njene smrti.

SEDMI PRIZOR

Moški ob napol postavljenih šotorih, sedijo na tleh. Mračni se. Odprt viski kroži med njimi. Tišina.

PRVI MOŠKI

A bomo zakurli vsaj? Mraz postaja.

Tišina.

NJEN MOŽ

A ti maš signal tu?

TRETJI MOŠKI

Ne. A gremo do vasi? Pa od tam pokličemo.

DRUGI MOŠKI

Skoraj je že tema.

PRVI MOŠKI

In mraz.

Tišina.

TRETJI MOŠKI

Ne mormo je kar tako pustit pa tu zraven sedet.

DRUGI MOŠKI

A mi daš viski?

Tišina.

TRETJI MOŠKI

A bi jo moral dat ven iz vode?

DRUGI MOŠKI

A si normalen?

TRETJI MOŠKI

Ja, kaj jaz vem.

PRVI MOŠKI

Samo pustmo jo pri miru.

Tišina.

NJEN MOŽ

Morali bi prijavit.

Tišina.

TRETJI MOŠKI

A je zihr mrtva?

DRUGI MOŠKI

Ti res nisi normalen.

TRETJI MOŠKI

Pa pizda, kaj si ti pameten!

DRUGI MOŠKI

Pa če je naga, z glavo v vodi, zataknjena v veje. Kaj bo delala tam, če ne bla mrtva? Idiot.

TRETJI MOŠKI

Odjebi.

NJEN MOŽ

Daj, a data mir, no.

TRETJI MOŠKI

Jaz res mislim, da to ni hec. Tam je truplo. Nekaj je treba naredit. To je zihr prekršek, da ne greš takoj prijavit.

DRUGI MOŠKI

Poglej, noč bo vsak čas, mraz postaja. Zjebani smo. Pot ni dobro označena. Pa tudi spil smo že nekaj.

PRVI MOŠKI

Jaz si ne upam zdaj nazaj.

NJEN MOŽ

Jaz tudi mislim, da je lahko nevarno.

Tišina.

TRETJI MOŠKI

Daj sem. *(se stegne po viski.)* Kaj, bomo postavil kamp in spal zraven trupla?

Tišina.

NJEN MOŽ

Gremo pač jutri zjutraj. Takoj, ko se zbudimo. Rečemo, da smo prišli že v mraku in je nismo vidli.

DRUGI MOŠKI

Pizda, celo leto se tega veselim. Teh petih jebenih dni. Celo leto. Naj se jebe vse, res.

Tišina.

PRVI MOŠKI

Sej nikamor ne bo šla.

TRETJI MOŠKI

Daj utihni, no.

DRUGI MOŠKI

Hočem samo rečt, da se ji nič ne more zares več zgodit. Sam to. A jo zdajle prijavimo pa pride policija ali pa čez tri dni, noben ji ne more pomagat. Samo to.

TRETJI MOŠKI

Nehaj.

Tišina.

DRUGI MOŠKI

Jaz se strinjam s tabo. Res ji ne mormo pomagat.

NJEN MOŽ

Dajmo samo nehat. Prav, jutri zjutraj gremo nazaj. Gremo zdey postavit za spat, preden spijemo cel viski.

Tišina.

PRVI MOŠKI

A mislite, da je bila nesreča?

DRUGI MOŠKI

Kaj, a da je šla plavat? Voda ma pet stopinj.

TRETJI MOŠKI

Mogoče se je pa spotaknila pa se je udarila ob skalo pa izgubila zavest pa se pač utopila.

DRUGI MOŠKI

A pred tem se je pa slekla do nagega?

NJEN MOŽ

Kaj pa če je sama?

DRUGI MOŠKI

Pomojm če se hočeš ubit, greš to delat nekam, kjer je vsaj malo bolj zihhr.

PRVI MOŠKI

To je res, tukaj ni nobenih tokov pa še voda je makismalno meter pa pol globoka.

TRETJI MOŠKI

Jaz bi samo še enkrat poudaril, da smo se odločili, da ne bomo šli prijavit trupla, za katerega smo skoraj zihhr, da je posledica umora.

DRUGI MOŠKI

Ej, kaj je razlika med umorom in ubojem?

TRETJI MOŠKI

Kaj je s tabo?

PRVI MOŠKI

A je kdo pomislu, da so njeni morilci še kje okrog? A smo lahko v nevarnosti?

DRUGI MOŠKI

Ja, gotovo nekdo, ki je ubil mlado punco, jo sleku in fuknu v reko, komaj čaka, da napade štiri odrasle tipe.

Tišina.

NJEN MOŽ

Ne morem verjet.

DRUGI MOŠKI

Ne govori.

TRETJI MOŠKI

Dej mi ta viski, prosim.

TRETJA SLIKA

Ona in njen mož, zelo naglas slišimo Baby It's You, banda Smith. Dokaj razburjeno se pogovarjata, težko bi rekli, da se kregata, saj glasov nikakor ne razločimo, a v vsakem primeru je med njima neka tenzija, razburjata se.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Po tem, ko je mama začela vedno več pisat in vedno več delat, sta se začela vedno več kregat. In ker nista hotela, da ju slišim, ko se prepirata, sta vedno na glas prižgala glasbo, ko sta se začela dret. Kar je bilo neverjetno ironično iz dveh razlogov: prvič, ker sem tako še bolj z gotovostjo vedela, kdaj se kregata, ker je bila glasba čisto preglasna in drugič, ker sta vedno prižigala glasbo, ki jo imata rada, kar je bil ljubezenski pop iz šestdesetih in sedemdesetih. Seveda popolnoma skregano z vsako logiko situacije, kjer ta tip muzike uporabita, da lahko kričita drug na drugega.

Prizori, kjer sva midve z mamo, nimajo časovega niti prostorskega okvira. Spadajo lahko kamorkoli. Kot komu paše.

Igralka, ki bo igrala hči reče: Mami, mami, zbudi se.

ONA

Kaj je?

Igralka, ki bo igrala hči reče: A se lahko uležem k tebi?

ONA

Ja, seveda. pridi. Kaj je?

Igralka, ki bo igrala hči reče: Nič.

ONA

A si kaj sanjala?

Igralka, ki bo igrala hči reče: Ja. Tebe.

ONA

A je bilo grozno?

Igralka, ki bo igrala hči reče: Ne vem.

ONA

A si žalostna?

Igralka, ki bo igrala hči reče: Ja. Nisem te našla.

ONA

Saj sem tukaj. Vse je v redu.

Igralka, ki bo igrala hči reče: Mrzla si.

ONA

Rada te imam.

Igralka, ki bo igrala hči reče: Vem ja. Ne it.

ONA

Nikamor ne grem.

Igralka, ki bo igrala hči reče: Okej. Pridi nazaj.

ONA

Nikamor ne grem.

OPOMBA

Opis scenografije: konstrukcija, malce umaknjena v globino od rampe. Prostori, zgrajeni iz plat, v višini dveh metrov, širina odvisna od širine odra. Prostori v razmerju 2:1:2, od desne proti levi v sledečem vrstnem redu: prvo otroška soba, zgrajena v detajle. Otroška postelja s skromnim baldahinom, na tleh laminat, rumena preproga. Mizica iz Ikee, stena z otroškimi ilustracijami. Velika omara, polovica predali, druga polovica knjige. Igrače v košu na tleh. Udobno, prijetno. Topla svetloba. Okno.

Nato hodnik, hladen, brezoseben, spominja na hodnik v bolnici / zaporu / policijski postaji.

Tretji prostor je iztrgana krajina ob reki. Rečni breg, pesek, trstičevje, mrčesje, favna in flora, kot je le mogoče realistično.

Vse tri zgrajene kot žive instalacije, naseljene, uporabljene.

Konstrukcijo obdajajo refletkorji in mikrofoni. Referenca je filmski set.

Iz konstrukcije pušča voda. Počasi odteka po odru in ga polni z vodo. Igralci do tega nimajo odnosa.

Spredaj, med rampo in konstrukcijo, je delovna miza s stoli, diktafoni, dokaznim gradivom. Samo kot sugestija v pomoč pri strukturi in podajanju materiala.

Pomembno uprizoritveno pravilo: Nobena scena se ne odigra v prostoru, ki je njen dejanski dogajalni prostor.

Vse zapisano je za ustvarjalno ekipo uprizoritve popolnoma neobvezujoče.

Pod črto: Vsaka podobnost s scenografijo predstave [REDACTED] ([REDACTED]) je zgolj naključna.

NAVODILO

“Iztegni roke in drsiiiiiimo. Drsiiiiimo. Roke pod brado skupaj. Kar menjaj, pazi roke, noge, roke, noge. Iztegni vrat, glabo nad vodo. Kar počasi, najprej roke, potem noge. Drsiiiiimo, pa spet roke, noge, roke, noge. Počasi, pazi na glavo, dvigni jo. Drsiiiiimo.”

OSMI PRIZOR

Njen mož v odvetniški pisarni.

NJEN MOŽ

Ne vem, čigava ideja je bila...

ODVETNIK

Zelo pomembno je, da smo glede tega natančni -

NJEN MOŽ

Ampak zakaj? Res mi ni jasno. Saj ji nismo nič naredili. Samo nismo hoteli, da jo odplavi.

ODVETNIK

Zakaj?

NJEN MOŽ

Pa dobro, na čigavi strani ste vi?

ODVETNIK

Na vaši, seveda, ampak to so vse vprašanja, ki se zastavljajo.

NJEN MOŽ

Isti ste kot policija. Noben niti ne poskuša razumet.

ODVETNIK

Jaz poskušam. Ampak to so ključna vprašanja: Zakaj niste takoj poklicali policije? Zakaj ste jo zavezali? Kaj ste delali ob njenem truplu še dva dni?

NJEN MOŽ

Ko na tak način rečete, izpademo kot totalni psihopati, ampak v danem momentu je bilo to najbolj logično.

ODVETNIK

No, saj, sprehodiva se čez to logiko, da bom tudi jaz razumel.

NJEN MOŽ

Nismo poklicali policije, ker smo bili zmatrani. Do avta je vsaj dve uri hoje. Tema se je delala, nekaj smo že spili, zjebani smo bili.

ODVETNIK

Dobro. Skratka zmatrani ste in v vodi zagledate telo. Kaj zdaj?

NJEN MOŽ

Ja, bilo je jasno, da je mrtva. Glavo je imela v vodi. Naga je bila. Ne vem, čudno je bilo vse skupaj. Pač šli smo nazaj, se odločili, da nikamor ne gremo, ne isti večer skratka, temno je postalo, postavili smo šotore in začeli smo pit.

ODVETNIK

In potem ste jo šli zavezat?

NJEN MOŽ

Ja. Mislim, malo kasneje, ja... Ja.

ODVETNIK

Čigava ideja je bila to?

NJEN MOŽ

Ne vem, sem že rekel, ne spomnim se.

ODVETNIK

Vaša?

NJEN MOŽ

Ne. Ni bila moja. Ne.

ODVETNIK

Čigava potem?

NJEN MOŽ

Nimam pojma. Veliko smo spili, bolj malo se spomnim vsega skupaj.

ODVETNIK

Prav. Zakaj?

NJEN MOŽ

Ha?

ODVETNIK

Zakaj bi jo zavezali?

NJEN MOŽ

Aja. Ustrašili smo se.

ODVETNIK

Česa ste se ustrašili?

NJEN MOŽ

Ja, da bi jo odneslo.

ODVETNIK

In zato ste jo šli zavezat?

NJEN MOŽ

Ja.

ODVETNIK

Ne razumem.

NJEN MOŽ

Ja, ni logično, vem. Ampak v tistem trenutku se nam je zdelo, da bomo imel velike probleme, če jo odnese. Kako bi potem poklicali policijo, kaj bi rekli? Še bolj sumljivi bi bili... Vsaj tako se nam je zdelo. Pa kaj če smo pustil kakšno sled... Ne vem. Kaj, če bi jo našli potem veliko kasneje pa bi iskal koga, ki kaj ve o tem, pa bi se mi javili pa rekli, da nismo nič naredili. Ali pa bi našli ostanke našega kampiranja pa izvedeli, da je bila tam zataknjena. Ma kaj jaz vem. Poskušajte razumet, vseeno smo bili štirje tipi pa mrtva ženska. To je totalno sumljivo, že samo po sebi, saj veste, v kakšnih časih živimo.

OPOMBA

Plesna točka:

Hrbtna stran telesa, golega. Svetloba iz baterije, ki pleše po koži.

Rama

Uho

Prsti na rokah

Spodnja vretenca

Kolenski pregib

Zadnjica

Lopatica

Komolec

Dlan
Vratna vretenca
Stegna
Stopalo
Ledveni del
Meča
Lasje
Ponovitev, dvakrat
Aplavz.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Vsi dogodki iz seznamov moje mame se zgodijo pred osrednjim dogodkom v tekstu. Pravzaprav vsi vodijo proti temu dogodku. Drugi seznam ima torej naslov “???”. Na njem so štirje dogodki preteklega meseca, ki imajo na mamo velik vpliv. Prvič, pipa.

VODOVODAR

Kaj točno je problem? Ne pušča?

ONA

Ne, ne. Samo kaplja. Cele noči, notri.

VODOVODAR

Kaplja kam?

ONA

Ne, nikamor. Notri, v ceveh, ropota. A veste kaj mislim? Ves čas se sliši - plink plink plink. Iz cevi.

VODOVODAR

Aha.

ONA

Ja. Pač. Plink plink plink. Ne morem spat. Ko eno mučenje, v istem ritmu skos.

VODOVODAR

Ja, to se nič ne da naredit. To so stare cevi. Ko pride vroča voda vanje zvečer, ko ogrevate, se cevi razširijo in so predebele za luknje med nadstropji, skozi katere potujejo, in se potem začne slišat to kapljanje. Lahko s čepki spite.

ONA

Otroka mam, ne upam si, če me ponoči pokliče. Kaj pa povečat te luknje, to se da?

VODOVODAR

To so stare gradnje, gospa, blok, to nimaš kaj. Pozimi je pač treba potrpet. Lahko pa spite v pulloverju namesto nagi, haha.

ONA

Ja. Prav, okej. Koliko sem dolžna?

VODOVODAR

Nič. Za tako lepe gospe z veseljem zastonj pridem.

ONA

Mhm, hvala.

VODOVODAR

A to je to? Še kej pogledam, ko sem ravno tu? Rabite vi kakšen pregled, kaj pošraufat, haha?

ONA

Ne, hvala.

VODOVODAR

No, malo heca mora bit. Samo roke si umijem, če lahko?

ONA

Seveda, prva vrata levo je kopalnica.

VODOVODAR (*iz kopalnice*)

A to je že dolgo tako?

ONA

Kaj?

VODOVODAR

Ta pipa, nobenega pritiska ni.

ONA

Ja, kakšen mesec. Je treba samo spucat, saj vem, samo se ne spravim.

VODOVODAR

Kje pa imate moža? Če bi bili moja, jaz bi vse to uredil takoj.

ONA

Mhm.

VODOVODAR

Dejte, da vam to porihtam, bom en, dva, tri.

ONA

Ne, res ni treba.

VODOVODAR

Gospa, pa res brez veze, da nekoga dodatno kličete za to. Če sem ravno tu. Pa lahko rečete možu, da ste sama zrihtala, haha. Evo, sam dva vijaka je za zamenjat.

ONA

Hvala vam, ampak zelo se mi mudi v službo, čez pet minut moram od doma, da ne zamudim.

VODOVODAR

Pet minut pa sem.

ONA

Prav.

VODOVODAR

Kaj pa delate?

ONA

Plavanje učim, otroke.

VODOVODAR

O. Cel dan v kopalkah? Blagor otrokom.

ONA

Ja... Se grem pripraviti pa potem greva, prosim.

VODOVODAR

Seveda.

IGRALKA, KI BO IGRALA HČI

Ko se mama preoblači v spalnici, v ogledalu zagleda njegov odsev. Zakrije se, ko spet pogleda, ga ni več tam. Ne ve, če si je vse skupaj samo izmislila.

VODOVODAR

Evo, pogledjte, ko nova!

ONA

Hvala vam. Koliko sem dolžna?

VODOVODAR

Saj sva že imela ta pogovor, za take lepotice samo v drugih oblikah sprejemam plačilo, haha.

ONA

Ja, prav. Hvala vam. Moram še par stvari pospraviti, preden grem, tako da hvala.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Vodovodar ostane na parkirišču v parkiranem avtomobilu še deset minut in dokler se ne odpelje, si mama ne upa od doma. Seveda zamudi v službo.

OPOMBA

Utopitev je smrt zaradi zadušitve ob zapori dihalnih poti ali motenem delovanju pljuč zaradi vdora tekočine. Posledica zapore je pomanjkanje kisika, ki kmalu vodi do odpovedi možgan in miokardnega infarkta.

Poznamo več faz utopitve. V prvi fazi govorimo o tako imenovani »suhi utopitvi«, ki se pojavi predvsem pri neplavalcih, lahko pa tudi pri plavalcih, ki precenijo svoje znanje in fizično pripravljenost. V tej fazi poklopec refleksno zapre dihalno pot in ponesrečenec ne more vdihniti, vodo pa požira. Trudi se ostati na površini in kliče na pomoč. Ta faza traja največ 2 min. v drugi fazi izzveni tonus, ki je v prvi fazi zaprl dihalno pot in ponesrečencu vdre voda v dihalne poti in pljuča. Traja do 1 min. V tretji fazi ponesrečeni zaradi utrujenosti zgubi zavest in potone.

Ko smo nasilno potisnjeni pod vodno gladino, poskuša telo sprva zadržati dih, da prepreči vstop vode v dihalne poti. Ob prisilnem zadrževanju diha in hkrati fizičnemu zaznavanju o pomanjkanju zraka, se začne telo preživetveno odzivati s paniko. Ko oseba ne more več zadrževati diha in se pojavi močna potreba po zraku, refleksno vdihne, kar privede do vnosa vode v dihalne poti. Ta refleks je del naravne obrambne reakcije telesa, ki se aktivira, ko se oseba zaduši. Vnos vode povzroči zadušitev, saj voda nadomesti zrak in povzroči, da pljuča ne morejo več absorbirati kisika.

Znaki, po katerih v obdukciji prepoznamo smrt zaradi utopitve je prisotnost vode v pljučih, modri odtenki na koži, zlasti okoli ustnic, ušes in prstov, kar kaže na pomanjkanje kisika, povišan nivo klora ali soli v krvi, ki lahko nakazuje, da je oseba umrla v slani ali sladki vodi ter obstoj penaste tekočine, ki se lahko pojavi v ustih in nosu kot je posledica zadušitve in vstopa vode v dihalne poti.

KOMENTAR

Te stvari se baje zgodijo dokaj neopazno. Razpadi odnosov. Počasi sta se starša začela vedno manj pogovarjat. Vedno več sta se kregala. Previdevam, da sva oba verjela, da gre za fazo. Mama je začela delat na drugem besedilu in vedno je pisala zvečer, običajno na kavču. Kdaj jo je tam tudi zmanjkalo. Kakšne pol leta pred dogodkom, si je na kavč zvečer prinesla odejo in povšter.

NJEN MOŽ

Kaj delaš?

ONA

Tukaj bom spala.

NJEN MOŽ

Zakaj?

ONA

Pač spala bom tukaj, rada bi pisala -

NJEN MOŽ

Saj lahko pišeš tukaj pa potem prideš v posteljo.

ONA

Ne, paše mi tu.

NJEN MOŽ

Ker?

ONA

Ker rabim bit malo sama. Ker rabim malo premislit.

NJEN MOŽ

Sploh... Sploh ne bom več komentiral. Naredi, kar misliš. Briga me. Ampak ne hodi se mi potem opravičevat.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

DEVETI PRIZOR

Hči in oče ob kuhinjskem pultu, sklanjata se nad posodo, v kateri so ribe. Vstopi mama.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Mami, lej!

ONA

Pospravita to.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Daj poglej mami, poglej, kako so velike.

NJEN MOŽ

Pa sluzaste, daj pobožaj.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Fuj, ne!

NJEN MOŽ

Dej no. BU!

Igralka, ki bo igrala hči, reče: A daj no!

ONA

Pospravita jih.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Mami, a jih mamó lahko za večerjo?

ONA

Ne, ne bomo tega jedli. Pospravita, sem rekla.

NJEN MOŽ

Daj pomiri se no, samo ribe so.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Mami, zakaj ne?

NJEN MOŽ

Bova jih midva spekla, a prav? Lahko na žaru.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Ali pa suši?

NJEN MOŽ

Od kdaj pa ti suši ješ?

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Od nikoli!

NJEN MOŽ

Zmenjeno!

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Mami, a si slišala?

ONA

Zadnjič vama rečem, pospravita te ribe.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Pa daj mami, kaj si zoprna, pridi pogledat, te so včeraj še plavale.

Ona stopi do posode z ribami, jo prime in vrže v smeti.

ONA

Pojdi se obleč, zamudili bova v vrtec.

Igralka, ki bo igrala hči, reče: Mami, pa saj -

ONA

Tiho. Obleči se. Do tri štejem, potem ti vzamem kolo za danes.

NJEN MOŽ

Ti res nisi normalna.

ONA

Zakaj mi nisi takoj povedal?

NJEN MOŽ

Kaj?

ONA

Zakaj mi nisi povedal takoj, ko si prišel domov?

NJEN MOŽ

Ker si spala in ker sem bil zmatran.

ONA

Ne dovolj zmatran, da si se hotel dat dol.

NJEN MOŽ

Nisem se hotel dol dat, hotel sem te objet.

ONA

Ne razumem, a ni to prva stvar, ki mi jo poveš?

NJEN MOŽ

Pa kaj bi to spremenilo?

ONA

Ogromno.

NJEN MOŽ

Nisem te hotel razburit. Še posebaj, glede na to, v kakšni fazi sva.

ONA

Pa ravno zato bi moral to povedat v sekundi, ko si stopil skozi vrata. Ne, da se zjutraj zbudim s policijo v dnevni sobi.

NJEN MOŽ

Rekel sem ti že, da pretiravajo. In predvsem, da ti pretiravaš. Nič nismo naredili.

ONA

Še enkrat: Tam ste jo pustili. Zavezali ste jo. Ob njej ste spali. Jebeno lovili ribe. In zdaj mi te ribe nosiš domov in jih siliš najini hčerki za večerjo. Ti nisi normalen.

NJEN MOŽ

Koga silim? Kaj ti govoriš? Dost je bilo. Resno mislim. Nabijaš mi občutek krivde za nekaj, kar sploh nima veze z mano. Nimaš pojma, kaj govoriš. Poslušaj, vzemi si frej popoldan. Mamo bom poklical pa bo šla ponj v vrtec pa na igrišče, ti pa si malo spočij. (*jo gre objet.*) Samo v šoku si, logično, res je grozno.

OPOMBA

Mama mi je velikokrat rekla, da verjame, da vsaka mala odločitev lahko popolnoma spremeni potek tvojega življenja. Efekt metulja, verjela je v to. Da ima vsaka stvar svojo specifično posledico. In zato je rada rekla, da je za moj obstoj ključna Diana Ross. Še več, baje je bila do zadnjega momenta prepričana, da bo na karaokah zapela njen *Remember me*. To je njen najljubši komad. Ampak tik preden je na papir zapisala naslov pesmi, ji je intuicija rekla, da raje napiše njen duet s The

Temptations. To ji je baje Diana sama prišepnila. Ker če ji ne bi, je prepričana, da se z očetom nikoli ne bi našla.

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: A lahko nehaš živžgat?

NJENA TAŠČA

Seveda. Kaj zdaj, boš kar stala tu? Pojdi eno stopničko nižje, no.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Rokavčke bi.

NJENA TAŠČA

Pa saj znaš brez.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne znam.

NJENA TAŠČA

Srček, seveda znaš. Lani si plavala brez vsega, še tunkala si se.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne znam.

NJENA TAŠČA

Pa daj se potunkaj!

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne.

NJENA TAŠČA

Ali pa skoči. Lahko skačeš danes, evo, bombico, daj, te bom gledala!

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Nočem, da me gledaš.

NJENA TAŠČA

Ali pa preval! A mi pokažeš preval?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ven hočem.

NJENA TAŠČA

Pa cel dan smo polnili ta bazen, daj no, vroče je, uživaj!

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Sovražim to neumno vodo, ves čas me silite z njo! Meči se ti po njej, če ti toliko pomeni, samo mene pusti pri miru. In mami in ti, vsi ves čas s to neumno vodo. Dajte mi že mir!

NJENA TAŠČA

Ljubica -

Igralka, ki bo igrala njeno hči reče: Nehaj me gledat!

ČETRТА SLIKA

Ona in njen mož na odru, zelo naglas slišimo For Once in My Life, Stevie Wonder. Kričita drug na drugega, čeprav ne razločimo besed, je jasno, da gre za zelo intenziven prepir.

OPOMBA

“Konec osemdesetih let 19. stoletja iz Sene pri Quai du Louvre potegnejo truplo utopljene deklice, ki je bila pred smrtjo, sodeč po kvaliteti še ohranjene kože, stara komaj šestnajst let. Njeno telo ne kaže znakov nasilja, v pariški mrtvašnici sklepajo, da je dekle naredilo samomor. Patolog je nad lepoto neznankinega obraza – utopljenka se smehlja, njen izraz je pomirjen, zadovoljen, celo srečen – tako prevzet, da odtisne posmrtno masko. Kopije posmrtnih maske neidentificirane mlade ženske, ki dobi ime L’Inconnue de la Seine, Neznanka iz Sene, postanejo izredno priljubljeno okrasje pariških boemskih salonov in morbidno orientiranih umetniških domovanj s konca 19. stoletja. Neznanka iz Sene postane erotični ideal svoje dobe, navdihne številna francoska in druga literarna dela in s svojim videzom vpliva na imidž cele generacije nemških deklet.”

E. Mahkovic

DESETI PRIZOR

Moški ob ognju, kartajo, kadijo, pijejo viski.

NJEN MOŽ

Pizda je ledena voda, samo splakneš si roke pa te vse začne bolet.

PRVI MOŠKI

Ja, ne govori.

DRUGI MOŠKI

Tamali v vodi to povej.

TRETJI MOŠKI

Pa kako ji lahko rečeš tamala, hčerko maš.

DRUGI MOŠKI

Kaj?

TRETJI MOŠKI

A vržeš že enkrat?

NJEN MOŽ

Daj, a lahko ne začneta spet vidva, prosim vaju.

TRETJI MOŠKI

Mi smo res prfuknjeni, še zmeraj smo tu.

NJEN MOŽ

Ti si, koncentriraj se.

PRVI MOŠKI

Jaz mislim, da ta mrzla voda deluje k hladilnica, zato je tako nedotaknjeno telo.

NJEN MOŽ

Samo hkrati pa spere vse dokaze, ane? Prstne odtise pa to.

TRETJI MOŠKI

Ma to vam govorim, dlje, kot smo tu, bolj bo čisto telo, manj bo sledi.

PRVI MOŠKI

Pa saj ne veš, koliko časa je ležala tu not, preden smo prišli.

DRUGI MOŠKI

Ej, mogoče je iz spodnje strani čist požrta od rib.

TRETJI MOŠKI

A res si ga do konca šparal? A nisi štel tarokov?

NJEN MOŽ

Daj preštej.

TRETJI MOŠKI

Požrta od rib, bog te nima rad, res.

DRUGI MOŠKI

Zgleda kar mlada.

TRETJI MOŠKI

A je važno?

DRUGI MOŠKI

Ne vem, a je?

PRVI MOŠKI

Pa kok si jo ti gledal?

DRUGI MOŠKI

Deset razlike.

TRETJI MOŠKI

Mi smo še zmer tu, to je tako kaznivo.

PRVI MOŠKI

Pa zakaj bi bilo kaznivo?

TRETJI MOŠKI

Pa sam pomisli, da bi zdejele nekdo prišel? Kako bi mu razložil, da že drug večer zraven trupla taborimo?

DRUGI MOŠKI

Pa zato, ker je to jebeno edini dopust, ki ga imamo v letu in ker ni signala in ker se ves čas pripravlja na nevihto in si nismo upal nazaj.

TRETJI MOŠKI

Dobesedno nebo je brez oblaka že odkar smo prišli.

DRUGI MOŠKI

Ja, saj. Nepredivljive pomladne nevihte. Najbolj nevarno. Naprej.

PRVI MOŠKI

Naprej.

NJEN MOŽ

Tri.

TRETJI MOŠKI

Dva.

NJEN MOŽ

Maš.

TRETJI MOŠKI

V križu.

DRUGI MOŠKI

Modrice ima po roki. A ste videli to?

PRVI MOŠKI

Resno, kok si jo ti gledal?

DRUGI MOŠKI

Prej, ko sem posodo pral, sem jo pogledal.

TRETJI MOŠKI

Zraven nje si posodo pral?

PRVI MOŠKI

Je beno morbidno, prijatelj.

DRUGI MOŠKI

A zraven nje ribe lovit pa ni morbidno?

TRETJI MOŠKI

To je res bolano, kar se gremo.

PRVI MOŠKI

Še malo spij, pa se ti bo zdelo manj bolano.

NJEN MOŽ

Lahko rečemo, da je bil šok.

DRUGI MOŠKI

Kaj?

NJEN MOŽ

Če policija vpraša, zakaj nismo šli takoj nazaj. Šok. Videt telo, mrtvo, v vodi. Pač truplo. Noben ni znal zares reagirat.

PRVI MOŠKI

Nek plan bi moral najbrž imet.

TRETJI MOŠKI

Nobenga plana, povemo kot je blo.

NJEN MOŽ

Ja. Saj. Šok.

TRETJI MOŠKI

A si v šoku?

NJEN MOŽ

Ja, mislim, da sem. To je prvo truplo, ki sm ga vidu v življenju.

DRUGI MOŠKI

Jaz isto.

TRETJI MOŠKI

Jaz ne. Jaz sem očeta našel.

PRVI MOŠKI

Jaz sem na avtocesti videl enega na tem reševalnem vozičku. Krvav, čist razfukan. Preden so vrečo zaprli.

DRUGI MOŠKI

Vozil si po avtocesti in si mel čas videt truplo, razfukano, preden so ga dal v vrečo?

PRVI MOŠKI

Ja, kolona je bla.

TRETJI MOŠKI

Jaz te bom ubil s tem pagatom, prisežem.

DRUGI MOŠKI

Ma nisem ga videl.

TRETJI MOŠKI

Kaj si reku?

DRUGI MOŠKI

Če je tema. Nism ga šparal, sam videl ga nisem.

TRETJI MOŠKI

Ubil te bom.

PRVI MOŠKI

A mamó še kakšno flašo?

NJEN MOŽ

Še dve.

DRUGI MOŠKI

Še to spijemo, pa gremo.

PRVI MOŠKI

Ha ha ha.

TRETJI MOŠKI

Jutri zjutraj pospravimo pa iz vasi pokličemo, ane?

DRUGI MOŠKI

Mal še nalovimo dopoldan pa spijemo kavo pa gremo, ja.

NJEN MOŽ

Pet razlike.

OPOMBA

“Preden so šli, dekleta niso niti pogledali.”

R. Carver

NAVODILO

“Pazi na kolena, iztegni, iztegni kolena. Brcamo, hitreje, hitreje. Komolci, kje so? Pokrči. Gremo brcaj, brcaj, brcaj. Glavo nasloniš na roko pri vdihu, ne udarjat, nežno. Gremo, dva zamaha, vdih. Poglej v stran, za roko gledaš, ne gor. Ne v strop, vrat na stran! Kar brcaj, močneje, dajmo, dajmo. Pihaj mehurčke v vodo, vdih na stran. En, dva, vdih. Nasloni, nasloni glavo, tako ja. Kar še, gremo, pazit na kolena in komolce.”

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Mama je velikokrat rekla, da je imela več sreče, kot talenta. Ravno v času, ko je dobila teh nekaj dobrih kritik, nagrad in dala nekaj intervjujev, so na društvu pesnikov in pisateljev menjali upravo. Želeli so si popolnoma nov obraz, nekoga mladega, z drugačnim pristopom. Kandidirala je za predsednico društva in bila izbrana. Čez noč je postala izjemno zaposlena, kopalke so zamenjale srajce, delo je začela nosit s seboj domov. Skrbela je za kreativno ekipo devetih ljudi. A največja razlika je bila pravzaprav to, da je začela v svojem delu in odgovornosti, ki jo je to prineslo, neizmerno uživati. Ko sta se z očetom znašla v istem prostoru, sta se večinoma skregala ali ignorirala. Oče je še vedno trdil, da je nanjo neizmerno ponosen. Hkrati jo je ves čas opominjal, da ni sama na svetu.

Druga točka na njenem seznamu “*ključno*”: *varanje*. Zjutraj, par mesecev pred dogodkom.

NJEN MOŽ

A imaš koga drugega?

ONA

Daj no.

NJEN MOŽ

Odgovori, prosim.

ONA

Ne. Ne, nimam. Čeprav bi si v tem trenutku tega neverjetno želela.

NJEN MOŽ

Prosim?

ONA

Lažje bi bilo, ane? Ker mi potem ne bi bilo treba razmišljat o tem, kaj tukaj ne štima in kako to popraviti, ampak samo, kako si zaslužim, da me na drugi strani čaka nekaj boljšega.

NJEN MOŽ

Nekaj boljšega?

ONA

Sej veš, kaj mislim. Nekaj drugačnega.

NJEN MOŽ

Rekla si boljšega.

ONA

Mislila sem pa drugačnega.

NJEN MOŽ

Okej. In?

ONA

In kaj?

NJEN MOŽ

Do česa si prišla? A si zaslužiš nekaj *drugačnega*?

ONA

Ne vem. Iskreno, ne vem.

NJEN MOŽ

Samo ne delat neumnosti.

ONA

Kakšnih neumnosti?

NJEN MOŽ

Sej veš.

ONA

Ne, ne vem. Prosim, povej mi.

NJEN MOŽ

Spremenila si se.

ONA

Saj to je nekako smisel, a ni? Smisel tega, da mineva čas. Da se spreminjaš.

NJEN MOŽ

A nisi zadovoljna s tem, kar imamo?

ONA

Saj ne gre za to.

NJEN MOŽ

Za kaj pa gre? Oziroma, a lahko ugibam?

ONA

No, daj.

NJEN MOŽ

Dejansko misliš, da si boljša od mene.

ONA

Ne, res ne.

NJEN MOŽ

Ne? Odkar maš občutek, da ti je ratalo?

ONA

A s pisanjem?

NJEN MOŽ

Ja.

ONA

A pa, a ni to dobro? Da mi je nekaj uspelo? Ne razumem. A nisi ti moj največji navijač in najbolj vesel zame?

NJEN MOŽ

Ja, samo nisem vedel, da te bo to tako spremenilo.

ONA

Pa saj me ni. Samo tvoj odnos do mene se je spremenil.

NJEN MOŽ

A res? Zakaj imaš pa potem občutek, da lahko delaš kar hočeš?

ONA

Kaj? Saj lahko delam, kar hočem.

NJEN MOŽ

Sej veš, kaj mislim s tem.

ONA

Ne, ne vem. Razloži mi. A so stvari, ki mi jih ne pustiš?

NJEN MOŽ

Ubistvu ja.

ONA

A res?

NJEN MOŽ

Ja.

ONA

Recimo?

NJEN MOŽ

Fukat druge.

ONA

Pa, a res je to edino, kar te skrbi? A ne bi bil to najmanjši možni problem? Če bi šlo samo za to, da se dajem z nekom drugim dol?

NJEN MOŽ

Torej se daješ z nekom dol?

ONA

Ti nisi normalen.

NJEN MOŽ

Ne, ti nisi normalna. Poslušaj me dobro: ne boš uničila te družine. Slišiš?

ONA

Ne se tako pogovarjat z mano.

NJEN MOŽ

Ja, pa se bom. O moji družini se ne boš ti odločala.

ONA

O naši družini.

NJEN MOŽ

Točno to. Naši družini. Od nikogar drugga ne bo, ne glede na to, kako dobro te fuka.

IGRALKA, KI IGRA NJENO HČI

Tisto noč ji je vzel računalnik. Pregledal je vse njene maile, njena sporočila, njene kontakte, fotke, vse. In vse, kar se mu je zdelo malo, ampak res malo sporno, je sprintal in položil na njeno mizo. O tem nista nikoli govorila.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvoniti.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku njen glas. Ona, ki pripoveduje hčeri.

- Apolon se je nesmrtno zaljubil v nimfo Dafne, po tem, ko se je v njegovo ljubezensko življenje vmešal bog ljubezni Eros. Dafne je bila hči rečnega boga Peneja, ki je ljubila svojo svobodo in divjino gozdov in se je zato zaobljubila, da ostane neporočena. A Apolon, brezglavo zaljubljen in prepoln strasti, tega absolutno ni sprejel in jo je začel neumorno zasledovati, ji izpovedovati svojo ljubezen ter moledovati in izsiljevati, da bi mu ljubezen vračala. Dafne, ki se je bila pripravljena za svojo svobodo boriti, je morala, v vedno večjem strahu pred Apolonovo obsedenostjo, na beg. Ko ji je ta prišel tako blizu, da jo je skoraj ujel in si jo prisvojil, je obupana prosila očeta za pomoč in ta jo je, da jo reši, spremenil v lovorjevo drevo. Njene roke so se spremenile v veje, koža v lubje, njeni lasje pa v liste. V trenutku, ko jo je Apolon ujel, je v rokah držal drevo.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moja mama je hodila po smrti svoje mame vsake pol leta na pregled dojk. Druga točka na seznamu "???" je njen obisk pri zdravniku, ki je nadomeščal njeno redno zdravnico. Gola od pasu navzgor sedi na zdravniški mizi.

ZDRAVNIK (začne s pregledom)

Ste opazili kakšne spremembe v zadnjem času?

ONA

Ne, nič takega.

ZDRAVNIK

Prav. Koliko otrok imate?

ONA

Enega. Zdaj je pet.

ZDRAVNIK

Ste dojili?

ONA

Ja, deset mesecev.

ZDRAVNIK

Škoda, da imate ženske danes tako malo otrok. Večinoma samo še kariere. No, saj še ni prepozno. Mogoče se še za kakšnega odločite, ane.

ONA

Ja, mogoče, ja.

ZDRAVNIK

Sin ali hčerka?

ONA

Hči.

ZDRAVNIK

Če vam je podobna, blagor fantom. Kar name naslonite roko.

ONA

Saj v redu, bom imela v zraku.

ZDRAVNIK

Kar pogumno, saj sva si domača, sem vas skoraj nago videl, haha. Imam mrzle roke?

ONA

Ne, okej je.

ZDRAVNIK

Še dobro, da pri prsih ni tako kot pri penisu ane, da bi se kar notri potegnile, ko je mraz. Haha, se opravičujem, jaz kar tako povem, direkt, upam, da ne zamerite.

ONA

Ne, ne.

ZDRAVNIK

Nič nenavadnega ne čutim. Bom še malo pretipal, za vsak slučaj. Boljše preveč kot premalo, pravijo, ane? *(Dolgo časa tipa njene prsi, večkrat. Postaja vedno bolj nelagodno.)* Nič, vse izgleda ok. *(Roko ji položi na bok in jo tam pusti.)* Ste lahko brez skrbi. Vse zgleda super. Prav lepe in zdrave prsi imate. Pri sestri se naročite za čez pol leta. *(Jo malo potreplja in se umakne.)* Se veselim, da se vidiva še kdaj. Pa srečno.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Zdravnik zapusti prostor. Moja mama obsedi na zdravniški mizi. Njeno telo je še zmeraj od pasu navzgor golo, globoko diha. Dolgo časa se ne premakne.

ENAJSTI PRIZOR

On stopi skozi vrata hiše, ona ob kuhinjskem pultu.

NJEN MOŽ

A si že doma?

ONA

Ja, ja. A ti nisi šel v službo?

NJEN MOŽ

Ne. Sem si vzel prosto. Pa če me bodo še kaj klicali. Ti?

ONA

Čudno je. Vse je čudno. V vrtcu me druge mame praktično niso pogledale v oči. Nekaj so mrmrale. Pa v službi isto. Kot da ne obstajam.

NJEN MOŽ

Pa to ti skušam dopovedat! Ljudje si bodo vedno ustvarili svoje mnenje, polovica jih misli, da smo jo mi. Zato morava držat skupaj. A me razumeš? Zato morava bit ekipa in zaupat mi moraš, da sem naredil najboljš, kot sem znal. Prav?

ONA

Mhm.

NJEN MOŽ

Veš kaj bi nama zdaj pomagal? *(se ji približa in jo poljubi na vrat.)*

ONA

Oprosti, ampak ne. Toliko se dogaja. Ne paše mi.

NJEN MOŽ

Tebi že zelo dolgo ne paše.

ONA

Prosim te, no. Ne zdaj še to.

NJEN MOŽ

Ja, prav.

ONA

Daj, greva ven. Peljat se nekam, malo ven iz mesta.

NJEN MOŽ

Prav. Zmenjeno.

ONA

Greva z mojim avtom, daj. Paše mi vozit.

NJEN MOŽ

Ja, dobra ideja. Vzameva še viski? Da pa si malo privoščiva. Vse bo ok.

OPOMBA

Viginia Woolf si je 28. marca žepe plaščev napolnila s kamni in zakorakala v reko Ouse, v bližini njenega doma v Sussexu. Doma je pustila pismo svojemu možu Leonardu Woolfu, v katerem je zapisala: "Mislim, da sva človeka ne bi mogla biti srečnejša, kot sva bila midva." Njeno truplo so našli več tednov kasneje.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Nekaj morate razumeti, zgodba mojih staršev ni usodna ljubezenska zgodba. Tisti večer, ko sta se srečala v lokalu s karaokami, sta malo opita oba po čistem naključju izbrala isti komad. Kar je dejansko zanimivo je, da je šlo za relativno neznan komad in predvsem, da je šlo za duet. Ampak, ko sta ga zapela, tam okrog treh zjutraj, se ni začel njun “živela sta srečno do konca svojega življenja.” Daleč od tega. Tisto noč sta nekaj pijano zabluzila, kot se za *dvajsetnekajletnika* spodobi, potem se dolgo časa nista videla. V prihodnjih nekaj letih sta se srečala na različnih dogodkih, ampak nič. Bila sta pač znanca, relativno sta si bila simpatična. Potem sta se na neki otvoritvi, šest let po prvem srečanju na karaokah zagovorila in na naslednji event sta šla skupaj. In potem na vedno več njih in počasi sta postala par. Zelo klasičen začetek odnosa. Ampak pasala sta si. In vedno sta o tistem večeru govorila, kot da je bilo njuno srečanje popolnoma usodno. Kot, da je prizor, ko sta izbereta isti komad, najboljša scena iz romantičnega hollywoodskega filma:

NJEN MOŽ

To pa je bizarno, a ni?

ONA

Kar, ja.

NJEN MOŽ

A bi raje sama zapela?

ONA

Ma... Ne. Mislim, saj je mišljen komad za dva. Samo nisem pričakovala, da ga kdorkoli pozna, kaj šele da ga bo kdo izbral.

NJEN MOŽ

Ja, isto. Poslušaj to glasbo?

ONA

Mhm, kar ja. Diana Ross je kar moj človek. Ti?

NJEN MOŽ

Ja, to obdobje mi je blizu.

ONA

A bi ti sam zapel slučajno?

NJEN MOŽ

Ma ne. Samo noro naključje se mi zdi.

ONA

Ja. No... Je bilo že namenjeno.

NJEN MOŽ

A, ta si ti?

ONA

Katera?

NJEN MOŽ

Ta, ki verjame, da se vse zgodi z razlogom.

ONA

Uf, ne, daleč od tega. Samo, da ma vsaka stvar svojo posledico. Jaz v resnici kar bedno pojem.

NJEN MOŽ

Tudi jaz.

ONA

No vidiš, da je namenjeno. Namenjeno je, da dava ljudem sredi noči en resnično beden duet.

NJEN MOŽ

Zelo za.

ONA

Kul.

NJEN MOŽ

A boš ženski vokal pela?

ONA

Am... Ja, to bi bilo logično, ane? Mislim, znam oba.

NJEN MOŽ

Kakor ti paše.

ONA

Ja, ja, Diano bom. Kraljica.

NJEN MOŽ

Princesa! Fak, kaj, kar nekaj, oprosti.

ONA

Dost slabo, ja. A si živčen?

NJEN MOŽ

Ja. Samo ne zaradi komada. Zaradi tebe.

ONA

Zakaj?

NJEN MOŽ

Všeč si mi. Pa še smisel za humor imaš in dober okus za muziko.

ONA

Dobro, umiri se. Si. *(tehniku.)* Okej, midva sva!

(Prizor karaok, točno tako romantično predoziran, kot si lahko predstavljamo. Konča se z noro, usodno zaljubljenostjo.)

IGRALKA, KI BO IGRALA HČI

Kaj definira zgodbo kot romantično? Njen začetek ali konec?

DVANAJSTI PRIZOR

Njen mož na policijski postaji.

NJEN MOŽ

Ne vem na pamet. Pet let, recimo... Ja, recimo da pet let. Odkar imamo otroke, se mi zdi.

POLICIST

Vedno isti termin?

NJEN MOŽ

Ja, vikend plus še par dni pred prvomajskimi. Toplo je že, ribe je ogromno, ni še turistov.

POLICIST

Vedno v isti zasedbi?

NJEN MOŽ

Ja. Pa saj sem že stokrat povedal... Mi štirje, vedno, razen če kaj pride vmes. Če kdo zboli, če je kaj z otroci, služba, ne vem, pač če kaj pride vmes. Zakaj je to važno?

POLICIST

Človek je mrtev, gospod. V tem trenutku je vse važno.

NJEN MOŽ

Ja, prav.

POLICIST

Sicer ste prijatelji?

NJEN MOŽ

Kdo?

POLICIST

Vi štirje?

NJEN MOŽ

Če smo prijatelji? Moj bog, ne morem verjet, o čem se pogovarjamo.

POLICIST

Odgovorite prosim.

NJEN MOŽ

Ja, smo. Smo. Prijatelji smo. Zelo dobri. Poznamo se iz faksa. Veliko smo prepili in prežurali skupaj, zdaj se vidimo, ko imamo družinske zabave in za ta en teden na leto. Pač življenje.

POLICIST

Ste zvesti?

NJEN MOŽ

Prosim?

POLICIST

Če bi rekli, da ste kot prijatelji zvesti?

NJEN MOŽ

Komu?

POLICIST

Drug drugemu.

NJEN MOŽ

Ne razumem vprašanja.

POLICIST

Če bi se nekaj zgodilo, kar bi bilo morda lahko za enega od vas ogrožujoče ali nevarno, a bi si stali ob strani?

NJEN MOŽ

Ne bom odgovoril na to. Noben od nas ji ni nič naredil, a me razumete? Ne vemo, kdo je ta ženska. Našli smo jo. Pa pizda no, kaj se dogaja? A ne bi raje iskali človeka, ki je to naredil?

POLICIST

Pa kot možje?

NJEN MOŽ

Kaj?

POLICIST

Kot možje, ste zvesti?

NJEN MOŽ

Odjebite.

OPOMBA

Francoski pesnik Paul Celan in avstrijska pisateljica Ingeborg Bachmann sta imela eno najkompleksnejših in najbolj intenzivnih ljubezenskih vezi, ki jih pozna literarni svet. Bachmann njun odnos, v vsej svoji krutosti, lepoti in bolečini, detajlno opisuje v romanu Malina. Celan 20. aprila 1970, pri devetinsiridesetih letih, naredi samomor tako, da skoči v pariško Seno in utone. Bachmann ob njegovi smrti zapiše: "Nisem izgubila tebe, marveč cel svet."

NAVODILO

"Gor glej, lučke glej. Nič ne bo, te drži voda. Tako, višje dvigni boke, dvigni rit. Stegnjene roke, kolena tudi. Spusti kolena, ne smejo gledat ven. Močenje brcaj, kar še, da se peni. Dihaj, nos je zunaj ves čas. Kolena pa not, da jih ne vidim, pod vodo, tako ja. Gor, gor, ne brade k prsim, kar iztegni vrat, tu ti gre potem voda v nos. Tako, roke stegnjene, kar močno, tako ja."

TRINAJSTI PRIZOR

Ona in njen mož, sedita ob bajerju.

ONA

A niste mogli sem loviti?

NJEN MOŽ

Saj veš, da tukaj ne primejo. Vsaj ne užitne ribe.

ONA

Vzgojiteljica je rekla, da se noče igrati z drugimi. Da se ves čas igra sama.

NJEN MOŽ

Faza.

ONA

Niso vse pri otroku faze.

NJEN MOŽ

Pa se veš, da je družabna. Ogromno se ji dogaja. Še vedno se ni čisto navadila na novo skupino.

ONA

Pol leta je že.

NJEN MOŽ

Pač ji paše mir. Saj tebi tudi kdaj paše biti sama, a ni tako?

ONA

A si se jo dotaknil?

NJEN MOŽ

Kaj?

ONA

Ženske v vodi? A si se jo dotaknil?

NJEN MOŽ

Pa nehaj no. A nisva rekla, da bova pustila to pri miru?

ONA

Ja, oprosti.

NJEN MOŽ

Boš en požirek?

ONA

Ne upam, če vozim.

NJEN MOŽ

Lahko bi šli na morje? A? Za podaljšan vikend? Si vzameva še en dan frej pa jo vzameva iz vrtca. Ni še za kopat, ampak mogoče nam bo pasalo.

ONA

Kaj pa, če gremo čim dlje stran od katerekoli oblike vode?

NJEN MOŽ *(se zasmеji)*

Ja, najbrž imaš prav. Poslušaj, vem, da tudi tebi ni enostavno. Ampak še par dni, pa se bo pomirilo. Šlo bo mimo. Našli bodo človeka, ki je odgovoren in bo vse, kot je bilo.

ONA

Vsak vedno najprej reče, da ni kriv.

NJEN MOŽ

Kaj?

ONA

Če gledaš dokumentarce o teh tipih, o morilcih, vedno najprej rečejo, da niso krivi. Veliko jih prijavi umor, da ne zgledajo sumljivi.

NJEN MOŽ

To nima smisla. Trudim se, res se trudim. Ampak očitno si se ti nekaj odločila in nimam šans. Daj, greva domov.

ONA

Malo bom še tukaj.

NJEN MOŽ

Ne, greva.

ONA

Vzemi ti avto pa pridem jaz z avtobusom.

NJEN MOŽ

Nehaj me zajebavat, pa kaj ti je?

ONA

Nič, samo -

NJEN MOŽ

A si kdaj pomislila na [REDACTED]? Otroka maš, me slišiš? Družino! Nisi sama, s svojimi kurčevimi zgodbami in blodnjami. Vse si si napletla v tej svoji domišljiji. Čisto si zgubila stik z realnostjo. Samo nase misliš, jebemti, briga te, če razsuješ družino, če razsuješ svojo hčerko -

(Ona mu primaže močno klofuto. Ustraši se same sebe. On jo gleda. Kot bi hotel skočit nazaj nanjo in ji vrniti udarec, potem se umiri.)

NJEN MOŽ *(čisto mirno)*

Greva.

ONA

Ne.

NJEN MOŽ (*začne naenkrat jokati*)

Oprosti. Oprosti za vse. Ne vem, kako sva tukaj pristala, kaj se nama je zgodilo. Prisežem, da nisem imel nič z vsem tem. Samo rad bi, da se midva spet najdeva. Da nekako na novo začneva. Samo povej mi, kaj lahko? Kaj lahko naredim, karkoli!

ONA (*dolgo ga gleda, v tišini*)

Itak je zmeraj družinski član.

NJEN MOŽ

Kaj?

ONA

Ma... Skoraj v vseh primerih je partner ali ljubimec ali oče ali sin ali brat ali mož. Zakaj bi ti karkoli naredil neki neznani ženski? Saj vem. Ampak... Preveč se je nabralo. Komaj diham.

NJEN MOŽ

Kaj hočeš reč?

ONA

Ne vem. Greva.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Moja seznama sta nedokončana. Gresta pa takole:

Prvič: V čem sem podobna svojemu očetu:

nasmeh, oči, gestikulacija rok, okus za filme, ne jem med hojo, spanje ob gledanju televizije, namaze jem z žlico, način, kako si podprem glavo, ko vozim, pitje kavo po večerji, sram pred plesanjem, želja po ugajanju, ambicioznost, strah pred netopirji, način, kako zavijam robove knjig, sposobnost za -

Drugič, v čem sem podobna svoji mami:

brada in ušesa, barva glasu, vas čas izgubljam telefon, potim se v čelo, nasmeh, okus za knjige, način, kako se praskam za ušesi, ko sem nervozna, ljubezen do japonske hrane, ljubezen do morja, do plavanja, posluh, občutek za besede, potrpežljivost, nespečnost, nervoza pred javnim nastopanjem, predanost k -

Igralka, ki bo igrala njeno hči, gleda odcejevalnik za posodo in reče: Po vrsti mora it.

NJENA TAŠČA

Kakšni vrsti?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Tako, kot mami postavlja.

NJENA TAŠČA

Ne razumem.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Tako, da je logično, da se vse dobro posuši. Najprej pribor. Skupaj vilice in žlice in noži. Potem kozarci. Okrog obrnjeni. Potem krožniki. Čez potem posoda. A razumeš?

NJENA TAŠČA

Razumem.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne, ne razumeš, ker če bi razumela, ne bi po svoje postavljala.

NJENA TAŠČA

A je tako pomembno?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ja, je pomembno. Je. Bom sama.

NJENA TAŠČA

Ti pomagam, daj.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne, sem rekla, da bom sama.

NJENA TAŠČA

Ne dosežeš.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Pojdi stran, sem rekla. (Jo skuša odrinit in pri tem podre kozarec, ki pade na tla in se razbije.) A vidiš, kaj si zdaj naredila!

NJENA TAŠČA

Saj ni nič takega, samo kozarec je. Bova pospravili.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Hočem domov.

NJENA TAŠČA

Ja, razumem.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Domov bi rada šla. Nočem biti več tu. A lahko?

NJENA TAŠČA

Lahko.

PETA SLIKA

Ona in njen mož, zelo naglas slišimo pesem You Keep me Hanging On, Vanilla Fudge. Kregata se. Čeprav ne razberemo besed, je jasno, da sta razburjena, a v njunih spopadih je vedno več pavz. Kot da sta že malo naveličana enih in istih preprirov.

ŠTIRINAJSTI PRIZOR

Njen mož na policijski postaji.

NJEN MOŽ

Ne razumem, kaj hočete od mene? Vse sem že povedal, pa ne samo vam, ampak tudi dvajsetim policistom prej in potem. Nič nismo naredili narobe. Takoj smo vas poklicali. Ta zaslišanja trajajo zdaj že cel teden, a nimate kakšnih dejanskih osumljencev za debatirat z njimi?

POLICISTKA

Ne takoj.

NJEN MOŽ

Kaj?

POLICISTKA

Niste nas takoj poklical.

NJEN MOŽ

Takoj, ko smo prišli do signala.

POLICISTKA

Po treh dneh.

NJEN MOŽ

Ne, po dveh nočeh. Ker se je delala nevihta in ker smo bili v šoku. Nismo vedeli, kaj naj.

POLICISTKA

Kdo jo je prvi zagledal?

NJEN MOŽ

Ne vem, ne spomnim se.

POLICISTKA

A ste bili vi?

NJEN MOŽ

Ja, možno.

POLICISTKA

Možno? To je vendar nekaj, kar bi si zapomnili, a ni?

NJEN MOŽ

Lejte, v vsi smo bili iz sebe, vse skupaj je bilo nenormalno. Tolikokrat sem vam isto povedal, da

sem vse že pomešal, vse se zdi kot en dolg dan. Tako da ja, možno. Možno, da sem jo jaz prvi videl, ko sem šel scat v reko, ja.

POLICISTKA

Povejte mi še enkrat, kdo je bil tam? In kaj ste počeli tam?

NJEN MOŽ

Stokrat sem vam že povedal.

POLICISTKA

Potem vam ne bo problem ponovit še enkrat.

NJEN MOŽ

Dosti vas imam. Nič nisem naredili narobe.

POLICISTKA

Velikokrat to rečete.

NJEN MOŽ

Ker je res.

POLICISTKA

Ali ker se hočete prepričat, da je res?

NJEN MOŽ

Ma brez veze. A lahko mojega odvetnika pokličete, prosim?

POLICISTKA

Zakaj pa potrebujete odvetnika?

NJEN MOŽ

Ne vem, vi mi povejte.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

OPOMBA

Ofelija, ki teče po plaži.

“Beli obraz je zrl v nebo,

tri hojlari hojlaro hojla

Zdaj solze grob mu močijo -

zbogom goloček moj.

Vi morate peti din-don, din-don, bi pa bi ga klicali din-don-din. Kako lepo gre zraven ta pripev!

Rožmarin je za spomin - spominjaj se, ljubi - in mačehe za otožne dni.

Zate Janež in orlica. Zate rutica pa zame; imenovana tudi zel kesanja, za ob nedeljah. O, Rutica mora biti posebej. In marjetica. Dala bi ti vijolice, pa so vse ovenele, ko je url moj oče.

Pravijo, da je imel lepo smrt.”

W. Shakespeare, prevod S. Fišer

PETNAJSTI PRIZOR

Njena tašča se je dotakne. Ona dvigne glavo iz bazena, komaj pride do sape.

NJENA TAŠČA

A si vredu?

ONA

Ja, ja.

NJENA TAŠČA

Kako si me ustrašila. Saj razumem, da ni globok bazen, samo ne moreš tako dolgo ostati pod vodo. Sem mislila, da si se mi na dvorišču utopila.

ONA

Vse v redu, samo... Zamislila sem se.

NJENA TAŠČA

V vodi si se zamislila?

ONA

Ja... Ja. Oprosti, če sem te prestrašila.

NJENA TAŠČA

A je vse v redu?

ONA

Ja. Saj sem rekla, da ja.

NJENA TAŠČA

Ne, mislim tako... A s ti okej? A je med vama vse okej?

ONA

Kaj?

NJENA TAŠČA

Doma, če je vse okej?

ONA

Ja. Nič ni. Ne skrbi. Kje je ?

NJENA TAŠČA

Not. Risanke gleda.

ONA

Prav. Se preoblečem, pa greva.

NJENA TAŠČA

Saj lahko ostaneta na večerji.

ONA

Ne, ne. Greva domov. Hvala za pomoč.

NJENA TAŠČA

Seveda, kadarkoli.

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku njen glas. Ona, ki pripoveduje hčeri.

- Štartanski kralj Menelaj je bil poročen s Heleno, ki je veljala za najlepšo žensko na svetu. Prav njeno ljubezen pa boginja Afrodita obljubi trojanskemu princu Parisu, če ji ta podeli naziv najlepše izmed boginj. Ko Paris prispe v Šparto, se nesmrtno zaljubi v Heleno in jo prepriča, da z njim pobegne v Trojo. Ta dogodek sproži eno največjih vojn grške zgodovine, saj Menelaj skupaj z bratom Agamemenonom, Mikenskim kraljem, napade Trojo. Trojanska vojna traja deset let, v njej pa umre po tisoče in tisoče vojakov. Ko je Troja končno poražena, si Menelaj ponovno prisvoji Heleno in jo odpelje domov. Po nekateri interpretacijah naj je ne bi dal ubiti samo zato, da bi jo silil, da mu vsak dan dokaže, da pravzaprav ljubi njega, ne Parisa, in da se zaveda, da je storila nepopravljivo napako.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

In potem je tu še točka tri na seznamu "*ključno*". Ko jo zapiše, ima mama občutek, da končno razume, kaj se dogaja. In kaj je edino, kar ji preostane.

Tretjič: *Spanje*. Par dni pred dogodkom.

ONA

Zakaj spiš tam?

NJEN MOŽ

Zakaj pa ti spiš na kavču?

ONA

To ni ista debata.

NJEN MOŽ

A res ne?

ONA

Ne, res ne. To, da jaz spim na kavču ima veze z mano in najinim odnosom. Najinim zakonom. To, da ti spiš na tleh v sobi najine hčerke pa nisem čisto prepričana s čim ima veze.

NJEN MOŽ

Čuvamo jo.

ONA

Pred čim? Pred kom?

NJEN MOŽ

Pred tabo.

ONA

Pred mano?

NJEN MOŽ

Ja, na nek način.

ONA

Na kakšen način? Prosim razloži mi, kaj je tisto, pred čemer bi moral mojo hčerko zaščititi pred mano?

NJEN MOŽ

Ne vem, kaj se dogaja s tabo. To spanje v dnevi, popoldan gresta na igrišče in ne javiš, kje sta. Gresta k moji mami in ostaneta tam do noči. Celo ona me je klicala, da jo skrbi, ker si čisto v svojem svetu. Z mano sploh ne govoriš, ne javljaš se. Kot da me ni. Ubistvu jo hočem zaščitit pred tem, da ti ne bi kej neumnega padlo na pamet.

ONA

Na primer?

NJEN MOŽ

Na primer, da bi kam šli in mi ne povedala.

ONA

Da bi zbežali?

NJEN MOŽ

Recimo.

ONA

Aha. Strah te je, da bi, ponoči, medtem ko ti spiš, vzela najino hči in nekam zbežala z njo?

NJEN MOŽ

Ja.

ONA

Kam pa bi zbežali?

NJEN MOŽ

Nimam pojma, ti si tista nepredvidljiva zadnje čase.

ONA

Prav. Nima smisla.

NJEN MOŽ

Ne, res ne.

ONA

A imava razlog, da bi zbežali?

NJEN MOŽ

Ne vem, pojma nimam.

ONA

Ne, zdaj jaz tebe sprašujem. A bi se morala česa bat?

NJEN MOŽ

Seveda ne. Samo pravim ti: pazi, prosim, kaj delaš.

OPOMBA

Če je le mogoče, začnemo umetno dihanje z usti že v vodi, ko začuti tla pod nogami. Brž ko je utopljenec na suhem, ga je treba sleči do bokov. Na vsak način mu odpnemo ovratnik in zrahljamo pas. Kadar opazimo ovire v zgornjih dihalih, naglo odstranimo iz utopljenčevega nosa, ust in žrela blato, pesek ali alge. Položimo utopljenca na hrbet, sprostimo dihalno pot in takoj začnemo z umetnim dihanjem usta na usta pri odraslih in usta na usta in nos pri otrocih. Če srce ne začne ponovno biti in če utopljenec ne začne sam dihati, ga je treba oživljati z umetnim dihanjem in zunanjo masažo srca. Najprej izvedemo pet začetnih umetnih vpihov, nato nadaljujemo z masažo srca in umetnim dihanjem v razmerju 30 : 2. Po eni minuti oživljanja pokličemo številko 112 in nadaljujemo z masažo srca in umetnim dihanjem. Oživljamo, dokler ne kaže znakov življenja ali dokler ne pride služba nujne medicinske pomoči. Utopljenca, ki se je zavedel, oblečemo ali zavijemo v suho obleko ali odejo, ker je izgubil mnogo toplote. Skrbno pazimo nanj, dokler ga ne prevzame zdravniško osebje.

(Povzeto po policija.si)

ŠESTNAJSTI PRIZOR

Ona, v trgovini z oblekami.

ONA

Živjo, se opravičujem, a bi imeli to v črni barvi?

PRODAJALKA

Lahko grem pogledat. Katero številko pa?

ONA

Štirideset, tam okrog.

PRODAJALKA

Pogledam, sekundo.

ONA

Hvala vam.

PRODAJALKA

Nimamo žal, samo bež pa sivo.

ONA

Okej, hvala.

PRODAJALKA

A vam lahko še kaj pomagam?

ONA

A imate čas?

PRODAJALKA

Ja, seveda, danes je zelo počasen dan.

ONA

Potem pa bi rabila kaj podobnega tej? Samo, da je pač v črni?

PRODAJALKA (*gleda po obešalnikih*)

Hm... Dajva tole pogledat, kaj takega mogoče?

ONA

Ne, preveč razkrito. Mogoče malo bolj...Diskretno?

PRODAJALKA

Kaj pa je priložnost, če lahko vprašam?

ONA

Ja, seveda. Na nek pogreb grem.

PRODAJALKA

Joj, se opravičujem. Moje sožalje.

ONA

Vse v redu. Nisem je zares poznala. Niti ne vem, če bom šla na pogreb. Grem se samo podpisat v žalno knjigo. Mlada je bila. Pa mi je hudo.

PRODAJALKA

Seveda. (*dvigne obleko.*) Kaj pa kaj takega?

ONA

Mogoče ja, a to sta dva dela?

PRODAJALKA

Ja, ampak se nosi skupaj.

ONA

Bom probala. (*gledata naprej.*) Ubita je bila, a veste. Nekdo jo je ubil. Zato je... drgače. Čudno je. Nobenega prej nisem poznala, ki bi tako umrl. No, saj nje tudi nisem. A ste vi poznal koga, ki bi ga umorili?

PRODAJALKA

Ne. Mislim, da je bil ubit, ja, ampak ne zanalašč.

ONA

Ja... No, saj tu se tudi ne ve. Ne vejo, kdo jo je. Ne še. Ampak dvomim, da je bila nesreča. No, tudi če je bila, če do danes ni nihče nič priznal, je to zelo zgovorno.

PRODAJALKA (*dvigne črn kostim*)

Kaj takega?

ONA

Ne, to mi je preveč oprijeto. No, ali pa ga že imajo, pa se še ne ve. Nočejo povedat. Vse je možno.

PRODAJALKA

Ja... (*v rokah drži preprosto črno obleko*) Mogoče bi tole še probal?

ONA

Ja, ta je lepa. A vas lahko nekaj vprašam?

PRODAJALKA

Seveda.

(Na tem mestu Carver uporabi dialoške replike, ki jih je nemogoče napisati drugače. Ali bolje. Zato jih skoraj dobesedno prepisujem.)

ONA

“A ste si kdaj zaželeli, da bi bili nekdo drug? Ali pa nihče, nič, čisto nič?”

PRODAJALKA

Ne, mislim da ne.

ONA

Kako to?

PRODAJALKA

Če bi bila kdo drug, bi me bilo strah, da mi to, kar bi bila, ne bi bilo všeč.”

ONA

Dober odgovor.

PRODAJALKA

Se vam zdi?

ONA

Mhm.

PRODAJALKA

Pa še tole poskusite, mislim, da bi vam lepo stala.

ONA

Hvala. Se opravičujem. Da sem vas tako... Da sem vas kar napadla s temi svojimi... Idejami.

PRODAJALKA

Vse v redu, brez skrbi.

ONA

Grem probat. Pardon, samo še to... Kaj pa če bi si bili bolj všeč?

PRODAJALKA

Kako?

ONA

Če bi bili nekdo drug... Kaj, če bi si bili potem bolj všeč, kot ste si zdaj?

PRODAJALKA

Ne vem. To je pa najbrž to tveganje.

ONA

Ja. Ja, hvala.

PRODAJALKA

Seveda. Če še kaj rabite, me kar poiščite.

OPOMBA

Tri sodobne interpretacije / reimaginacije zgodbe o Povodnem možu:

1. Triler, kriminalka: moški, ki pobija ženske tako, da jih utaplja v Ljubljani. Na koncu se izkaže, da gre za moškega, "pravičnega", ki se čuti poklicanega, da odloča, katera ženska se mu zdi seksualno promisukiteta. Če jo lahko zapelje, pomeni, da je preveč dosegljiva in jo umori. Primer se razreši, ko postane jasno, da imajo vsi poboji veze s Povodnim možem (kar postane tudi njegov psevdonim v medijih): svoje žrtve išče npr v lokalu Povodni mož, kavarni Urška, Gostilni pri Prešernu etc.

2. Žanrsko podobno: Ženska se preseli v tujino, se tam noro zaljubi in poroči. Potem se vrne v Slovenijo, skupaj z možem in ta ugotovi, da je imela pred njim veliko seksualne zgodovine, da je pač uživala v spolnosti. Postaja obsesivno ljubosumen in jo na koncu zadavi ob Ljubljani, na mestu, kjer se je z moškimi velikokrat zabavala v mladosti.

(Povodni mož skratka v obeh primerih kot nekdo, ki kaznuje ženski užitek, svobodo, seksualnost.)

3. Nek čuden miks med pravljico in ljubezensko zgodbo, kot *Shape of Water*, obratna verzija *Morske deklice*: Moški, ki živi v Ljubljani, neko napol morsko bitje, ki se zaljubi v žensko, ki vsak dan se z otrokom igra ob vodi. Proda svoj vid hudiču, da lahko zavzame človeško obliko. Kot slepega moškega ga naplavi na obalo in počasi išče to žensko, postane vodič po Ljubljani, končno jo najde in se zaljubi, a ona se odloči, da ne bo zapustila moža in otroka. Moški najde ljubezen v turistični vodički, ki ga spremlja že od začetka, ampak se ne znajde na kopnem in se zato s samomorom vrne v Ljubljano.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Tretja situacija, ki se umesti na seznam “???” je postavljena v lokal, pajzl, na pakririšču, ki gleda v smer proti cerkvi, kjer se zbirajo ljudje. Ona, ki sedi za mizo, sama. Oblečena v črno dvodelno obleko, gleda v prazno.

GOST

Lahko prisedem?

ONA

Ni treba, hvala.

GOST

Vse v redu?

ONA

V redu, ja.

GOST

Zihr?

ONA

Ja, samo glava me boli.

GOST

Sej veš, kaj pravijo, da je najboljšo zdravilo za glavobol.

(Ona se nasmehne, vzame v roke telefon. On se usede k njeni mizi.)

Kaj piješ?

ONA

Viski.

GOST

Malo zgodaj, a ni? Ni čudno, da te glava boli.

ONA

Oprosti, res nisem... Če lahko, prosim.

GOST

Ja, seveda, zgledala si osamljena, pa sem... No, saj veš.

ONA

Mhm. Hvala.

GOST

Si iz teh koncev?

(ona odkima.)

Kaj pa je tako zanimivega na tem telefonu?

ONA

Veš kaj, poklicat bi morala nekoga.

GOST

Seveda, kar daj.

ONA

A lahko prosim -

GOST

Pa saj ti nič nočem.

ONA

Prav. *(spi je na eks in vstane, da bi šla poračunat.)*

GOST *(jo prime za roko.)*

Ej, pa ni treba histerizirat, umiri se no, samo pogovarjat sem se hotel -

ONA

Prosim, ne se me dotikat.

GOST

Uf, smo občutljivi. Dej, ti jaz častim še en viski, v miru?

ONA *zašepeta*

Odjebi.

GOST

Kaj je?

ONA

Odjebi. Odjebi. ODJEBI! Spizdi stran. Pusti me pri miru, lepo te prosim.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Mama obstoji pri miru. Kadakoli prej bi najbrž tekla ven, čim prej, samo da se skrije, ampak tokrat ne. Stoji pri miru in bulji v moškega pred sabo, dokler on iz nelagodja ne odide prvi.

OPOMBA

“Hočem se zadušit,” rečem. “Dušim se, ne vidite.”

R. Carver

ŠESTA SLIKA

Ona in njen mož sedita, sta tiho in se gledata vsak v svojo stran, nič si nimata več za povedat. Zelo naglas slišimo Try A Little Tenderness, Otis Redding.

SEDEMNAJSTI PRIZOR

Ona, sedi za mizo, s šopkom v rokah. Njena tašča nasproti nje.

ONA

Hvala ti.

NJENA TAŠČA

Saj veš, kadarkoli. Gresta, ali?

ONA

Greva ja. Je bilo okej?

NJENA TAŠČA

Vse okej.

ONA

Super.

NJENA TAŠČA

A boš kavo?

ONA

Ne. Ali pa ja. Ja, lahko. Hvala.

NJENA TAŠČA (*gleda rože, z nasmehom.*)

A to je zame?

ONA (*se zasmeji.*)

Ne. Oprosti.

NJENA TAŠČA

Škoda. A to so marjetice?

ONA

Ja, pa vijolice.

NJENA TAŠČA (*po dolgi tišini.*)

No, prav, te bom pa jaz vprašala: za koga pa so?

ONA

Za... Za pogreb.

NJENA TAŠČA

Joj, žal mi je.

ONA

Ne, saj... Mah...

NJENA TAŠČA

Čigav pogreb? A poznam?

ONA

Ne. Od te ženske. Te, ki jo je [REDACTED] našel v vodi.

NJENA TAŠČA

Na njen pogreb si šla?

ONA

Ja. Mislim, hotela sem se it podpisat v knjigo.

NJENA TAŠČA

Zakaj?

ONA

Ne vem. Zdelo se mi je, da sem ji dolžna to. Ne vem. Ampak saj vseeno... Na koncu itak nisem šla.

NJENA TAŠČA

Nisi šla?

ONA

Ne. [REDACTED] sem pripeljala k tebi, oblekla sem se v črno, šla sem po šopek, se peljala dve uri, šla na viski pred cerkvijo, stala pred vhodom, gledala ljudi, ki hodijo not in... Nisem mogla. Naenkrat

se mi ni zdelo fer, da sem tam. Tam so bili otroci, starši. Vsi uničeni... Vsi žalujejo, jaz pa kaj? Nekaj razpucavam? In sem šla nazaj v avto.

NJENA TAŠČA

Razumem. A rabiš kaj?

ONA

Zakaj?

NJENA TAŠČA

Kar tako.

ONA

Ne. *(nekaj časa molči.)* Ampak, a veš kaj je resnica? Da si nisem upala not. Nisem si upala, ker me je bilo strah, da bom sebe videla tam v krsti. Prisežem. Tak občutek sem imela, da bom stopila not in bodo tam vsi, ki jih poznam, vsi vi pač, in jaz bom tam, mrtva. Tako se počutim. Ne razumem več ničesar. Nekaj se je... Nekaj se je zlomilo. Tako ja, nekaj je počilo in zdaj ne znam več naprej. Ne znam sestavit tega skupaj in it naprej. In vsem je vseeno. Vsi se delajo, kot da ni nič in da bo pač čas minil in bo vse, kot je bilo, ampak ne. Ene stvari se zgodijo in potem je dejansko vse drugače.

NJENA TAŠČA

Vem.

ONA

Ne vem, zakaj ti to razlagam. Oprosti.

NJENA TAŠČA

Vredu je.

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku njen glas. Ona, ki pripoveduje hčeri.

- Tezej, atenski princ, je bil eden izmed atencev in atenk, ki so jih vsakih sedem let poslali na Kreto, kjer je vladal kralj Minos, da bi jih žrtvovali Minotavru. Minotaver je bil pošast, pol človeku in pol bik, in je je živel v labirintu, iz katerega še nihče, ki je vanj vstopil, ni prišel živ ven. Ko pa je

Tezeja zagledala Ariadna, Minosova hči, se je vanj zaljubila in obljubil mu, da bo poskrbela, da preizkušnjo preživi. V zameno pa da on besedo, da jo kot svojo nevesto odpelje domov v Atene. Ariadna mu je izročila meč, s katerim lahko ubije Minotavra, še pomembneje pa, dala mu je klopčič niti, s katero je našel pot iz labirinta. In Tezej je res pokončal Minotavra, se rešil iz labirinta in Ariadno odpeljal s seboj. Na poti pa se mu zgodi nekaj nepredvidljivega, namreč spozna njeno neizmerno moč, pogum in inteligenco, ki ga prestrašijo. V negotovosti, da mu ne bi prevzela oblasti ali kakorkoli ogrozila njegove moči v domovini, jo pusti na otoku Naxosu in nikoli več ne pogleda nazaj.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Tisti prvi večer, ko sta se spoznala v karaoke baru, se je ohranila ena sama fotografija. Zelo presvetljen polariod, na katerem je mama, ki se smeji v rdeči obleki in nekje v ozadju, čisto majhna črna pika, ki naj bi bil očetova glava. Fotografija, posneta še preden sta skupaj zapela. Usoda. Odkar se spomnim, je visela v dnevni sobi, okvirjena v rjav okvir. Ko se je vse začelo zapletati, sem jo vzela. Noben ni nič rekel. Nista opazila. Skrivala sem jo pod povštrom. Potem sem se enkrat ponoči nerodno ulegla nanjo, počila steklo in se na črepinjah porezala do krvi. Mama se ni jezila, samo preoblekla je posteljo in fotografijo, skupaj s črepinjami in okvirjem, vrgla stran. Oče še vedno ni opazil, da ne visi več na steni.

ONA

Zakaj ves čas jokaš?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Otrok sem. Lahko jokam.

ONA

A to si kje prebrala?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Kaj?

ONA

Da maš pravico do joka?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Zakaj pa ti nikoli ne jokaš?

ONA

Saj jokam.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ja, pa ne pred mano.

ONA

Ne, ne pred tabo.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Zakaj ne pred mano?

ONA

Da te ne bi skrbelo.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: A tebe skrbi, če jokam?

ONA

Ja.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ampak a te ne bi bolj skrbelo, če ne bi nikoli jokala?

ONA

Najbrž, ja.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: No vidiš.

ONA

Si pa malo prepametna za petletnico, a? Kaj se dogaja? A si vredu?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ja. A si ti vredu?

ONA

Ni me treba to spraševati. Ni treba, da skrbiš zame.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Prav.

ONA

A bi šla kam?

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Ne.

ONA

Daj no.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Kam?

ONA

Drsat.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Mami, poletje je.

ONA

Sej vseeno.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Nimam drsalk.

ONA

Ne rabiš.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Rabiš.

ONA

Ne.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Nimam kape.

ONA

Ne rabiš.

Igralka, ki bo igrala njeno hči, reče: Zeblo me bo.

ONA

Saj je poletje.

Igralka, ki bo igrala njeno hči se začne smejat. Skupaj se smejita. Hči se nasloni na mamo. Stisneta se.

ONA

Mine. Karkoli je, mine, obljubim.

OSEMNAJSTI PRIZOR

Slišimo pesem I'm Gonna Make You Love Me, Diana Ross & The Temptations.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Prizor, ki sledi, je prizor, ki na obeh maminih seznamih označuje četrto točko. Četrtrič, dvopičje, pet črk: konec. Tako preprosto. Beseda je dvakrat podčrtana. Zgodi se malo pred dogodkom, okrog katerega se vrti cela drama. Morda samo nekaj trenutkov. Morda celo vzporedno.

Ta večer me oče odpelje k svoji mami, potem pospravi stanovanje, pripravi večerjo, se obleče v obleko in pričaka mamo ob svečah. Ko pride nastavi na radio znano muziko in jo povabi k plesu.

Ona in njen mož plešeta. Objeta.

ONA

Žal mi je.

NJEN MOŽ

Sej vem. Meni tudi.

ONA

Ne, mislim, da ne razumeš. Res je... Ja. Žal mi je.

NJEN MOŽ

Za kaj?

ONA

Tak občutek mam, kot da se sploh ne spomnim svojega življenja.

NJEN MOŽ

Kako to misliš?

ONA

Mislim, da pride nek moment, ko ugotoviš, da je prepozno. Da si čakal, leta svojega življenja, si čakal, da se nekaj zgodi. Ampak, a veš kaj? Vmes se je vse že zgodilo. Vse. In nič se ni spremenilo. Nič ni več odločujoče. Vse je dovoljeno, vse si pustimo. Poglej, kaj sva si midva pustila. Kakšno nasilje je to, kar se greva v resnici. In skozi vse to sem postala neka ženska, ki je posledica odločitev, ki se ne spomnim, da bi jih sprejela. Odločitve, za katere me je groza, da sem jih sprejela. In skupek nekih kompromisov, na katere nisem pristala. In to nočem več bit.

NJEN MOŽ

Kaj hočeš reč?

ONA

Da hočem stran. Da se hočem ločit. To hočem rečt.

NJEN MOŽ

Ne.

ONA

Okej. Celo razumem lahko, zakaj. Ampak to ni tvoja odločitev. Moja je. Ne vem, kako naj ti povem, ampak vsega kar pride... prihodnosti. Evo, ne vidim te več v njej. Jaz sem tam, [REDACTED] je z mano, tebe pa ni.

NJEN MOŽ

Ne, rekel sem ti, da ti tega ne bom pustil. To ti že ves čas govorim.

ONA

Daj prosim te, dajva se normalno zmenit.

NJEN MOŽ

Normalno? Ravnokar si rekla, da greš, da mi boš vzela otroka in hočeš, da se obnašam normalno?

ONA

Ničesar ti ne bom vzela.

NJEN MOŽ

A res?

ONA

Lej, mogoče je to zdaj super priložnost, časovno mislim. Ti greš s fanti za par dni, oba malo premisliva, se organizirava in ko si nazaj, poveva [REDACTED] In potem od tam naprej.

NJEN MOŽ

Ne vem, kako naj ti bolj jasno povem, ampak ne. Ne boš tega naredila. Ne bova se ločila.

ONA

Ampak, zakaj bi hotel vztrajati v tem? Že več kot leto nisva sposobna speljati pogovora, ne da bi skregala ali poslala nekam, ne spiva skupaj, izogibava se drug drugega ali pa se ignorirava. Res sva se nehala marat. A lahko končava to, preden se dokončno zasovraživa? Ne razumem, zakaj bi hotela iti še dlje...

NJEN MOŽ

Zato. Zato, ker sem se za to odločil in bova to speljala do konca.

ONA

Prav, potem pa naj bo po tvoje. Te bo moja odvetnica poklicala. Žal mi je. Res.

NJEN MOŽ

Vidim ja. *(Ona se umakne od njega, se gre obuvati.)* Prisezem, da bom poskrbel, da nikoli več ne boš videla svoje hčerke, če zdajle greš.

OPOMBA

Telefon zvoni. Telefon neha zvonit.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni.

Telefon zvoni v nedogled, nihče se ne javi.

ZVOČNI POSNETEK

Na posnetku Ona in njena hči.

- Daj mami, samo še eno.
- Ne no, prosim, dost je bilo.
- Samo še Io pa Zevs? Ali pa Odisej pa Penelopa? Prosim.
- Ne, pa to je bolano. Pet si stara. Zakaj ne moreva, ne vem, Janko in Metka snemat.
- Mami, prosim te.
- Ali pa nekaj zapojva. Evo, to bi bilo lepo. Ena pesem skupaj. Ne pa same te grozljive zgodbe. Ena hujša kot druga.
- Ne bi pela.
- Okej, interviju. Živjo, kako vam je ime, kdo ste vi?
- Mami, ne. To je tako neprijetno.
- Okej. Kaj pa? A se greva sezname?
- Lahko.
- Prav. Pet stvari, ki se jih najbolj veseliš letos?
- Zaključni nočni žur v vrtcu, počitnice, rojstni dan, začetek šole, pes.
- Pes?
- Ja, da mi bosta kupila psa.

- A dej? Psa ti bova kupila?
- Ja. Boš videla.
- Okej. Komaj čakam.
- Boš videla. Tvoj seznam!
- Daj!
- Pet stvari, ki jih komaj čakaš?
- Kdaj?
- Za zmeraj!
- Uf. Ti, ki odraščaš. Tvoj oči, ko ni tečen. Knjige za prebrat. Knjige za napisat. Pa... Pa lončnice.
- Lončnice?
- Ja, to bi zdaj rada začela delat. Vzgajat sobne rastline.
- Samo to ti jih bo moj pes pojedel, a veš to?
- A ti veš, da rabiš lončnice zalit enkrat na teden? Psa pa trikrat na dan peljat ven.
- Pa saj skos govoriš, da sem premalo na zraku.
- A prav na vse maš odgovor?
- Ja.
- Okej. A lahko zdej nehava snemat?
- Jaz mislim, da je večja možnost, da bodo tvoje rože umrle, kot moj pes.
- Dej, da te ne bom. Ugasni.

OPOMBA

“Toliko vode tako blizu doma, zakaj je moral kilometre daleč na ribolov?”

R. Carver

DEVETNAJSTI PRIZOR

Mama in hči sedita za kuhinjsko mizo in se gledata.

ONA

Kako je?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Dobro. Zdaj je dobro, ja.

ONA

Pa puncí?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Dobro, ja. Zdravi.

ONA

Pogrešala sem te.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

In jaz tebe.

ONA

Lahko vidim kakšno fotko?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A punc?

ONA

Ja.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Mhm.

ONA

Podobni sta mi.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Nista.

ONA

Ko sem bila mlajša.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ni res, čisto po svojem očetu sta.

ONA

Ja, najbrž res.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A ni smešno, da je to vedno naš prvi odziv?

ONA

Kaj?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ja to, ko vidiš otroka, fotko ali v živo, vedno najprej pokomentiramo podobnosti. Ali razlike. Kot da je to važno. Mislim, kot da to karkoli pove o otroku. Moja sodelavka ima identične dlani kot jaz. In natakari v lokalu enake oči. Pa kaj? Mislim... A je to nekaj, česar naj bi se želeli ali naj bi se tega bali? Ne razumem.

ONA

Ja.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Občutek imam, da se nikoli ne neha. Meni še zmeraj toliko ljudi reče, da sem ista ti.

ONA

Pa dobro, to je tudi malo zato, da... Ljudje se ti poskušajo s tem približati, se mi zdi. Samo to.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Najbrž. Zdaj sva približno isto stari ane?

ONA

Približno.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A kdaj razmišljaš, kako bi bilo, če bi se stvari drugače razpletle?

ONA

A če bi bila kdo drug?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Recimo.

ONA

Ne. Mogoče mi ta nekdo ne bi bil všeč. *(obe se nasmehmeta.)* Enkrat sem nekje prebrala, da naj bi bili otroci, ko se rodijo, prvih par mesecev izrazito podobni očetu. Da baje to narava poskrbi, da se očetje lažje povežejo z otrokom, če se prepoznajo v njem. Pa seveda, da je evolucija zavarovala mamo pred izpadom očeta, ki bi dvomil, da je otrok njegov. Da načrtno otrok vse spominja na fotra, da ni dvoma o očetovstvu.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Baje to ne drži.

ONA

Ne?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ne. Baje da povezovanje z otrokom deluje po čisto drugih principih, po vonju, po telesnih odzivih, po glasovih. Zato se tudi vid razvije kasneje kot sluh in vonj, ker je drugotnega pomena za ta navezovalni stik.

ONA

Zanimivo.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ja, najbrž.

ONA

Te lahko nekaj vprašam?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Seveda.

ONA

Kdaj si ugotovila, da sem jaz tista?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Katera?

ONA

Ta iz Carverjeve zgodbe. Da gre ubistvu za njegovo ženo, da je ona mrtva v tej vodi ležala, ne pa neka naključna ženska?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI *(se nasmehne)*

V tistem delu, ko piše, da gresta k reki in ti gledaš v potok in se znajdeš tam. V njem. Na pamet znam: "Pogledam v potok. Plavam po njem, z odprtimi očmi, z obrazom navzdol, strmim v skale in mah na dnu struge, dokler me ne odnese v jezero, kamor me potiska veter. Nič ne bo -

ONA *(prevzame)*

"Nič ne bo drugače. Naprej in naprej in naprej bo šlo. Še celo zdaj bo šlo naprej, kot da se ni nič zgodilo."

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ja. Vedno je tako.

ONA

Kaj?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Kot da se ni nič zgodilo. Vsakič znova. Pobijajo vas brez posledic, vsako minuto kakšna, pa se nič ne spremeni. *(tišina, malo traja.)* A si kdaj prej pomislila, da bi lahko to naredil?

ONA

Ne.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Razmišljaš o tem zakaj?

ONA

Včasih sem.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

In?

ONA

A kaj spremeni, če veš zakaj?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A misliš, da je hotel tudi mene?

ONA

Ne. Mislim, da te je hotel na svoj način zaščitit. Zato te je poslal k svoji mami, zato ji je rekel, da pride on pote, da naj te pod nobenim pogojem ne vozi v hišo.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A misliš, da je to naredil zaradi mene?

ONA

Kako to misliš?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Da bi ti preprečil, da me vzameš?

ONA

Mislim, da to ni mel nobene veze z nikomer drugim razen njim.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Okej. Žal mi je.

ONA

Za?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Za to kar se ti je zgodilo.

ONA

Mislim, da to ni tvoje opravičilo.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Vem. Ampak mislim, da je to res. Da nič več ni odločilno. Da se ničesar več ne da naredit, pač vseeno nam je. Nekako skušamo preživet, najti svoje luknje znotraj tega nasilja, ki ga živimo in zbežat čim manj poškodovani.

ONA

A misliš, da ni bilo od vedno tako?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Nimam pojma. Najbrž.

ONA

Kaj pa zdaj?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ubistvu najbolj pogrešam tvoj glas. To navezovanje. Mislim, da je pri nama potekalo preko glasu. To, da bi zaprla oči in te slišala, to mi je najbolj manjkalo. Lahko sem si te predstavljala, celo vonj je ostal, dotik, ampak glas je nekam šel. Zato sem tako obsedeno poslušala te kasete.

ONA

Katere kasete?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ma te antične mite, a se spomniš?

ONA

A, seveda, nora si bila na to.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ja. Mislim, da so me te največ naučili o odnosih.

ONA

To pa je morbidno.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

No, sej je moje življenje tudi, a ni?

ONA

Vsaj smisel za humor si ohranila.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

To pa.

ONA

A je to prvo besedilo, ki si ga napisala?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Drugo. Ali tretje. Poleg teh na faksu. Nič omembe vrednega.

ONA

Še! Nič omembe vrednega še!

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Bomo videli.

ONA

Kaj zabavnega?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ne zares.

ONA

Škoda. Noben več ne piše komedij.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

To pa res. Čista katastrofa.

ONA

Ja, no, saj res.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Mislim, da to ni ultimativni problem sveta trenutno, če sem iskrena.

ONA

Kaj pa je?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A ultimativni problem sveta?

ONA

Ja.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Koliko časa pa imaš?

ONA

Neomejeno.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ko te sanjam, vedno zgledaš takšna kot na tisti fotki, ki je visela v dnevni sobi. Ne taka, kot ko si umrla. Torej ne taka, kot zdajle zgledaš, ampak ful mlajša. Mlajša, kot sem jaz zdaj. Ne vem zakaj.

ONA

Jaz tudi ne.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Veliko sem razmišljala o tem, kaj se je zgodilo. In mam teorijo. Se mi zdi. Ni ne vem kako dodelana, ampak nekaj je. A te zanima?

ONA

Vedno.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Veš kaj je skupno vsem tem tipom, v teh antičnih mitih? Da oni vodijo igro. Dokler imajo ta občutek, da oni odločajo, potem je okej. Do takrat je vse čudovito. Ampak ko se to zamaje, ko se ta občutek kontrole izmakne, pa postanejo nekdo popolnoma drug. Ker s tem, ko ti nekaj postaneš, imajo oni občutek, da so nekaj zgubili. In na koncu je samo to: potreba po nadzoru. Ne jezi jih toliko niti ljubosumje, niti zavist, niti ... ne, razjezijo se, ko zgubijo kontrolo. In takrat, no takrat postane vse dovoljeno. Mislim, da res vse štekajo kot razmerje moči. Ne glede na vso enakopravnost, ne, zanje je vedno en močnejši. Vedno en kontrolira. In ni opcije, v nobenem svetu, da to niso oni. Potem raje tega sveta ni. Ja. *(daljša pavza.)* Mislim, da bi morala počasi it.

ONA

Ja? Ne bi še kaj spila?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ne. Zmatrana sem. Počasi bo konec.

ONA

Razumem. Vedno sem te vesela.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Vem. Pazi nase.

ONA

Ej... A se spomniš, katera je bila tvoja najljubša ženska iz antične mitologije?

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A ko sem bila mala?

ONA

Mhm.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Ne. Gotovo kaj problematičnega, kakšna Elektra.

ONA

Ne. Ne, daleč od tega. Kasandra. Govorit resnico, tudi če ti nihče ne verjame.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Zato, da jo na koncu naredijo spolno sužnjo moškega, ki je zato da zmaga v vojni svojega ega dal ubit svojo hčerko, potem pobil nešteto ljudi in jo nakoncu pripelje domov, da se z njo pohvali pred ženo, ki jo potem skupaj z njim zakolje. Super nauk.

ONA

Ali pa ne. Po sodobnih interpretacijah naj bi Klitajmnestra Kasandro spustila, po tem, ko ji ona razkrije resnico o prihodnost ženskega rodu.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

A daj? A ji je verjela?

ONA

Mogoče.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

In? Kakšna je ta resnica?

ONA

Ti mi povej.

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Adijo, mami.

ONA

Adijo.

KOMENTAR

IGRALKA, KI BO IGRALA NJENO HČI

Običajno gre v res samo življenju za moment. Za trenutek. Učinek metulja, en trepljaj njegovih kril. Ena odločitev povzroči popolnoma drugačen razplet prihodnosti.

Moja mama se je tik pred zdajci odločila, da bo zapela *I'm Gonna Make You Love Me*. Ne vem, če je kdaj pomislila, kje bi se znašla, če bi na papir napisala Diano Ross in njen *Remember me*.

Jaz sem večino svojega odraščanja razmišljala o tem, kaj bi bilo, če ta ženska v zgodbi ne bi bila moja mama. Če vse te novice v časopisih ne bi govorile o mojih starših. Če bi enostavno šlo za zgodbo neke ženske, nekje drugje, ki se ji je zgodilo nekaj, kar name nima vpliva. Ampak ni bilo tako. Ko je moj oče izrekel zadnji stavek, ga je resno mislil in ko se je moja mama obrnila, da bi šla, je naredil to, kar je obljubil. Ni ji pustil it. Prijel jo je za lase in jo z glavo udaril v kuhinjski pult. Potem je to naredil še dvakrat. Izkrvavela je kar tam, sredi kuhinje. Potem je poklical svoje prijatelje, odpovedal ribiški izlet za naslednjih par dni, z izgovorom, da je izvedel, da je tisto območje zaradi močnih nalivov letos popolnoma popljavljeno. Počistil je kuhinjo, mojo mamo nesel v avto in se odpeljal tja, na lokacijo, kjer so vsako leto postavili kamp. Parkiral je tam kot zmeraj in dve uri nosil njeno truplo do izbranega mesta. Tam si je postavil šotor in ob vodi sedel

dva dni. Mamo je umil v vodi in jo tam privezal. Nikomur ni jasno, zakaj jo je nesel tja in kaj je tam počel. Njegov telefon je bil nedosegljiv, tam ni omrežja. Moja babica je celem dnevu, ko ga ni dobila na telefon, šla v hišo in ko tam ni našla nikogar, je klicala policijo. Potem je začela klicat mamo. Mamin telefon je pustil v avtu in mislim, da je zvonil brez prestanka, dokler ni zmanjkalo baterije. To je v resnici edina jasna slika, ki mi je ostala iz tistega obdobja: babica, na telefonu, ki kliče in kliče in nihče se ne javi.

Potem pa se je oče v nekem trenutku, po dveh nočeh, odločil, da je to to. Šel je do avta, poklical sam policijo in se predal. Vse je priznal, povedal, točno tako kot je bilo.

Ni je zgodbe, ki si je ne bi napletla, da bi se poskušala prepričati, da to zgodba o komurkoli drugem. Ta Carverjeva zgodba je prišla še najbližje temu. Ampak vedno me resnica ujame.

Moja babica, očetova mama, je umrla par mesecev preden sem dobila prvo hči. In ko je bila v bolnici, že zelo blizu konca, me je prosila, če ji lahko iz hiše prinesem samo eno stvar, veliko temno zeleno škatlo iz spalnice. Ko jo je odprla, je bil notri seznam. Seznam šestodvainosemdesetih moških. Samo iz te države. Moških, ki so ubili svoje žene. Vse, kar je našla o njih na internetu, v časopisih, arhivih, vse, zbrano in katalogizirano, organizirano. To je bil njen seznam.

Rekla je, da je to počela, da bi ugotovila, zakaj je to naredil. Hotela je na očetovem primeru, na primeru lastnega sina, najti konkretno razlago. Kaj so te skupne anomalije, izkušnje, lastnosti, karkoli, kar bi jih povežalo, da bi pojasnilo, kar je naredil. Ampak več, kot je našla teh primerov, je rekla, bolj ji je postajalo jasno, da ni izjema. Daleč od tega. On je samo eden izmed, statistika, skoraj nekaj normalnega, moški pač, ki ubije svojo ženo.

In potem je še dodala: "Vem, da veliko razmišljaš o tem, ampak ne. Brez skrbi. Niti malo mu nisi podobna."

Igralka, ki bo igrala njeno hči, bo za trenutek utihnila. Kot bi hotela še nekaj reči, pa si raje premisli. Potem se nasmehne. To je zadnji monolog v besedilu. Avtorica besedila meni, da bi bilo super, če to ni tudi zadnja scena predstave.

Predlaga, da mogoče Ona, njena mama, zapoje komad, ki si ga je želela tisti večer na karaokah, preden si je tik pred zdajci premislila.

Mogoče.

O tem naj odločijo ustvarjalci predstave.

ZADNJA SLIKA

Mama na ves glas poje Remember me od Diane Ross. Lahko se ji pridružita tudi hči in tašča.